

Kapittel 22

Spesialmerknader

Kap. 1 Innledning

§ 1 (Formål)

Lovens formål er å sikre en måleteknisk infrastruktur som har tillit nasjonalt og internasjonalt og bidra til effektiv bruk av samfunnets ressurser.

Loven skal bidra til at målinger og måleresultater er tilfredsstillende nøyaktige ut fra formålet om effektiv bruk av samfunnets ressurser og ivaretagelse av beskyttelsesverdige interesser. Forbrukervern, liv og helse, rettssikkerhet og miljø er blant de interesser loven skal medvirke til å ivareta.

Merknader til § 1 (Formål)

Bestemmelsen er ny og fastsetter hva som er formålet med loven. Lovens formål og interessene bak loven er behandlet i utredningens kap. 6.

Formålsbestemmelsen må legges til grunn ved tolking, anvendelse og skjønnsmessige vurderinger av lovens øvrige bestemmelser. Formålsbestemmelsens betydning for vedtak etter loven er spesielt fremhevet i §§ 10 og 13.

Første ledd fastsetter for det første at lovens formål er å sørge for en måleteknisk infrastruktur som har nasjonal og internasjonal tillit. Internasjonal tillit vil bl.a. innebære at vi må følge de forpliktelser som pålegges gjennom internasjonale avtaler, f.eks. EØS-avtalen. Begrepet måleteknisk infrastruktur er et overordnet begrep som er ment å omfatte alle deler av det nasjonale systemet som fører til sammenlignbare og tillitsvekkende måle-

resultater. F.eks. er både målenheter, system for realisering av målenheter, sporbarhet i målinger og kontrollsystemer viktige bestanddeler i en måleteknisk infrastruktur. Hvilken lovregulering som foreligger på området, vil også være en del av den måletekniske infrastrukturen, herunder generelle og spesifikke krav til måleresultater og måleredskaper.

Første ledd fastslår videre at loven skal bidra til effektiv bruk av samfunnets ressurser. Dette innebærer at de tiltak og reguleringer som iverksettes i medhold av loven, som utgangspunkt må vurderes i et samfunnsøkonomisk perspektiv. Det må i den sammenheng legges vekt på å foreta vurderinger av alle viktige og relevante forhold. Hvor grundige utredninger som skal foretas, vil bl.a. bero på omfanget og viktigheten av den aktuelle saken.

Annet ledd første punktum fastslår at loven skal bidra til tilfredsstillende nøyaktighet i målinger og måleresultater når dette anses nødvendig for å sikre effektiv bruk av samfunnets ressurser. Dette innebærer at det som et utgangspunkt må foretas en samfunnsøkonomisk vurdering av hvilke tiltak som er nødvendige for å sikre målinger og måleresultater. Det er imidlertid ikke sikkert at alle interesser som trenger særlig beskyttelse vil være økonomisk målbare (jf. begrepet effektiv ressursbruk). Behovet for å sikre målinger og måleresultater må derfor i disse tilfellene også vurderes på annet grunnlag, dvs. ut fra ikke-økonomiske kriterier. Eksempler på forhold som vanskelig kan settes økonomisk verdi på, er rettssikkerhet og verdien av et menneskeliv.

I *annet ledd annet punktum* listes opp noen interesser som loven skal bidra til å sikre ved behov. De interessene som er oppregnet utgjør ikke en uttømmende liste, men er tatt med for å synliggjøre

noen av de interesser som i dag fremstår som mest aktuelle å beskytte. Like konkurransevilkår er et eksempel på en interesse som vil kunne være viktig å beskytte, men som vil omfattes av begrepet "effektiv bruk av samfunnets ressurser", og som derfor ikke er nevnt spesielt i selve lovteksten. Lovens formål er ikke knyttet opp til spesielle interesser, men skal også ha som formål å beskytte eventuelle nye interesser som med tiden blir betraktet som viktig å beskytte ved hjelp av krav til målinger og måleresultater. Om nærmere krav skal settes for å sikre disse interessene, bestemmes i forskrift i medhold av §§ 10 og 13.

§ 2 (Materielt virkeområde)

Med de begrensninger som følger av loven eller forskrifter i medhold av loven, gjelder loven for alle forhold av betydning for målinger som foretas og måleresultater som anvendes.

Loven gjelder ikke for målinger og anvendelse av måleresultater til privat bruk.

Merknader til § 2 (Materielt virkeområde)

Bestemmelsen er ny. Se nærmere i utredningens kap. 7.

Bestemmelsen angir de generelle rammene for lovens virkeområde. I *første ledd* fastsettes hovedregelen som er at loven gjelder for alle forhold av betydning for målinger som foretas og måleresultater som anvendes. Loven er altså en generell lov for alle målinger og måleresultater, uavhengig av formålet med målingen. At loven gjelder for alle målinger og måleresultater, innebærer at det ikke har noen betydning om selve målingen er lovpålagt eller gjennomført på frivillig basis. Måleresultater som anvendes innenfor det geografiske virkeområdet, omfattes av loven selv om ikke selve målingen er foretatt innenfor det geografiske området. Et praktisk eksempel kan være angivelse av mengdeinnholdet på en ferdigpakket vare målt i et annet land.

Forhold av betydning for målinger, vil f.eks. være måleredskaper og bruken av disse. Forhold av betydning for anvendelse av måleresultatet, kan f.eks. være hvordan mål eller vekt angis på en ferdigpakket vare eller i hvilken grad det er samsvar mellom det oppgitte måleresultatet og innholdet

i pakningen. Bruk av gjeldende målenheter er et relevant forhold for begge situasjoner.

Fordi det er en del av bestemmelsene i loven og i forskrifter i medhold av loven som bare vil gjelde for visse typer målinger og måleresultater, er det i lovteksten presisert at dette også innskrenker det generelle utgangspunktet for lovens virkeområde. Krav etter kap. 5 i loven, gjelder f.eks. bare i den utstrekning det følger av § 13.

Annet ledd er et unntak fra første ledd. Bestemmelsen avgrensner lovens virkeområde mot målinger og bruk av måleresultater som har et rent privat formål. At noe er til "privat bruk", behøver ikke bety at den personen som foretar målingen er den eneste som har interesse av måleresultatet. Innenfor naturlige fellesskap, f.eks. en familie eller en bedrift, kan det foretas målinger som ikke berører noen andre ut over dette fellesskapet.

Det kan i enkelte tilfeller oppstå tvil om en måling eller et måleresultat skal være til "privat bruk". Det må da foretas en konkret vurdering. Et moment vil være om økonomien er felles og hvilken avtale som gjelder om fordeling av utgifter. Ved tolkning av hva som menes med privat bruk i lovbestemmelsen, må det også legges vekt på om dette er målinger som i stor grad berører flere, om noen andre enn den som foretar målingen har sterke interesser i resultatet, og om det er behov for å sette nærmere krav til denne type målinger og måleresultater. Måleredskaper som det stilles krav til pga. deres plassering, jf. § 14, vil ofte rent faktisk kunne falle inn under "privat bruk". Dersom det stilles krav til disse måleredskapene etter § 14, vil dette likevel ikke kunne betraktes som privat bruk.

Et praktisk eksempel på målinger som ikke kan anses som målinger til privat bruk, er fordeling av elektrisitetsutgifter innen et borettslag. Et borettslag har ofte en fellesmåler for måling av elektrisitet som avgjør borettslagets samlede elektrisitetsutgifter i forhold til leverandøren av elektrisitet. Dersom det i tillegg er installert egne elektrisitetsmålere for hver enkelt leilighet/husstand for å fordele borettslagets elektrisitetsutgifter på den enkelte husstand etter dens faktiske (målte) bruk, er dette ikke å anse som målinger til privat bruk. Det avgjørende er at utgiftene skal belastes forholdsmessig på den enkeltes privatøkonomi og ikke på borettslagets fellesøkonomi.

§ 3 (Definisjon av måleredskap)

Med måleredskap forstås i denne lov ethvert redskap, utstyr, instrument eller system som brukes for å fremskaffe et måleresultat. Myndigheten for måleteknikk kan i forskrift eller enkeltvedtak fastsette nærmere bestemmelser om hva som skal anses som måleredskap eller deler av et måleredskap etter første punktum. Departementet kan på samme måte også fastsette at noe som er et måleredskap etter loven, likevel ikke skal betraktes som måleredskap.

Merknader til § 3 (Definisjon av måleredskap)

Bestemmelsen erstatter målvl. § 7 og er også er nærmere omtalt i utredningens kap. 11.4.2

Første punktum definerer hva som er et "måleredskap" i lovens forstand. Det sentrale for om noe skal anses for å være et måleredskap, er om det brukes for å framskaffe et måleresultat. Med måleresultat menes ikke bare målinger hvor resultatet angis i målenheter, men også andre typer angivelser som prosent og antall anses å falle inn under begrepet måleresultat.

Begrepet "måleredskap" må forstås vidt. *Et-hvert* redskap, utstyr, instrument eller system som brukes for å fremskaffe et måleresultat skal regnes som "måleredskap", uansett hva som måles eller hvilken type måleredskap det er tale om. Mer avanserte instrumenter eller systemer som ikke faller inn under begrepet "måleredskap" rent språklig sett, omfattes altså likevel av definisjonen så lenge det brukes for å fremskaffe et måleresultat. Alle de komponenter som er nødvendig for å få frem måleresultatet må regnes som deler av måleredskapet.

Annet punktum gir myndigheten for måleteknikk adgang til å gjøre mer konkrete avgrensinger i forhold til hva som skal forstås som "måleredskap" etter loven. Det kan for det første oppstå tvil om et redskap i det hele tatt benyttes til å fremskaffe et måleresultat. Ved mer avanserte målesystemer, kan det også oppstå tvil om hvilke deler som egentlig er nødvendig for å fremskaffe måleresultatet. I begge tilfeller kan myndigheten for måleteknikk avklare spørsmålet enten i forskrift eller enkeltvedtak.

Tredje punktum gir departementet hjemmel for å bestemme at redskaper som normalt vil falle inn under definisjonen av måleredskap, likevel ikke

skal betraktes som måleredskap etter loven. Dette kan fastsettes både i forskrift og enkeltvedtak.

Kap. 2 Grunnleggende måleteknisk infrastruktur

§ 4 (Målenheter)

Kongen fastsetter i forskrift de målenheter som gjelder i Norge.

Kongen kan i forskrift tillate at andre målenheter enn de gjeldende i særlige tilfeller kan angis i tillegg til de gjeldende målenheter.

Merknader til § 4 (Målenheter)

Bestemmelsen erstatter målvl. § 1. Det vises til utredningens kap. 8.2.

Første ledd gir Kongen hjemmel til å fastsette hvilke målenheter som skal gjelde i Norge. Ved fastsettelse av gjeldende målenheter, må det sørges for at de er i samsvar med det internasjonale enhetssystemet for målenheter og for øvrige er i tråd med EUs rådsdirektiv 80/181/EØF om målenheter med senere endringer. De gjeldende målenheter er fastsatt i forskrift 10. juni 1977 nr. 1 om målenheter. Bestemmelsen gir hjemmel for å videreføre denne forskriften.

At målenhetene *gjelder*, innebærer at disse enhetene skal brukes i Norge. Andre enheter er ikke tillatt, med mindre de kun anvendes til privat bruk, jf. § 2. Det er derfor ikke tillatt å bruke måleredskaper som måler og veier i andre enheter, foreta målinger i andre enheter eller angi andre enheter for et måleresultat enn de som er fastsatt som gjeldene, se imidlertid bestemmelsens annet ledd. I forskrift etter bestemmelsen kan det bestemmes at ulike målenheter skal gjelde generelt, eller det kan bestemmes at bruk av visse målenheter skal begrenses til visse områder. Dette er f.eks. gjort i forskrift om målenheter pkt. 2.2 som angir enkelte målenheter som bare kan anvendes i spesielle tilfeller.

Bestemmelser om symbolene for målenheter og hvordan disse skal skrives og trykkes kan også fastsettes i medhold av denne bestemmelsen.

Annet ledd presiserer at Kongen i forskrift kan

fastsette at andre målenheter enn de som gjelder i Norge, kan angis som tilleggsangivelser. Enheterne kan ikke angis alene, men kommer i tillegg til de gjeldende målenhetene. At de kan angis, innebærer at de kan påføres for å beskrive måleresultatet. Selve målingen må imidlertid foretas i de gjeldende enhetene. En angivelse i ikke-gjeldende målenheter vil derfor alltid være resultat av en omregning fra gjeldende enheter.

Retten til å bruke tilleggsangivelser i andre målenheter godtas bare i spesielle tilfeller, f.eks. når dette er en forutsetning for eksport av varer. Ved fastsettelse av forskrifter i medhold av denne bestemmelsen, må det sørges for at bestemmelsene er i tråd med direktivet om målenheter som også fastsetter hvilke målenheter som kan godtas som tilleggsangivelser.

§ 5 (Realisering av målenheter)

Det nasjonale behovet for realisering av målenheter skal være dekket. Kongen utpeker et nasjonalt ansvarlig måleteknisk organ som skal sette i verk nødvendige tiltak for å sikre dette. Organet må ha tilstrekkelig måleteknisk kompetanse.

Dersom det nasjonale ansvarlige måletekniske organet ikke selv realiserer de målenheter det er behov for, kan organet utpeke nasjonale laboratorier som skal ha ansvar for å realisere en eller flere målenheter som skal være nasjonal referanse for andre målinger. Det nasjonale ansvarlige måletekniske organet kan sette vilkår for utpekingen. Det kan også endre eller trekke tilbake utpekingen.

Kongen kan i forskrift fastsette kriterier for utpeking, endring og tilbaketrekking av utpeking av laboratorier.

Merknader til § 5 (Realisering av målenheter)

Bestemmelsen erstatter målvl. § 16 annet ledd og forskrift om justering §§ 6 og 7. Se også utredningens kap. 8.3.

Første ledd første punktum skal sikre den delen av den måletekniske infrastrukturen som innebærer at målenhetene må kunne realiseres med en slik nøyaktighet at målinger som bygger på disse realiseringene har den nødvendige tillit og aksept. Bestemmelsen må også ses i sammenheng med §

1 første ledd.

Det sentrale med bestemmelsen er å fastslå at det i Norge skal foreligge et system som sikrer nasjonale referanser som har en tilfredsstillende nøyaktighet. Det må med andre ord være mulig å hente sporbarhet fra tilstrekkelig nøyaktige realiseringer av en målenhet. Bestemmelsen sier ikke noe om hvordan behovet skal dekkes og åpner for en fleksibel virkemiddelbruk. Hva som er behovet, må ses på ut i fra en totalvurdering av de nasjonale behov med utgangspunkt i en samfunnsøkonomisk vurdering, og vil kunne variere over tid. Det må bl.a. legges vekt på hvilket behov industrien, lovregulert virksomhet og forskning har for nasjonale referanser.

Første ledd annet punktum fastslår at Kongen utpeker et nasjonalt ansvarlig måleteknisk organ som skal sette i verk nødvendige tiltak for å sikre at det nasjonale behovet for nasjonale referanser er dekket. Det nasjonale ansvarlige måletekniske organet vil være et myndighetsorgan. Organet vil ha hovedansvar for å sikre tilgjengeligheten av nasjonale referanser. Det er naturlig at det organet som i dag er nasjonalt måleteknisk institutt får denne oppgaven. I dag er dette Justervesenet. Bestemmelsen stenger imidlertid ikke for at andre kan få oppgaven hvis dette anses for mer hensiktsmessig.

I første ledd tredje punktum presiseres at organet må ha tilstrekkelig måleteknisk kompetanse.

Annet ledd første punktum fastsetter at det nasjonale ansvarlige måletekniske organet som Kongen har utpekt i medhold av første ledd, kan utpeke laboratorier som skal ha ansvar for realiseringen av en eller flere målenheter som skal være nasjonale referanser, dvs. øverste ledd i den norske sporbarhetskjeden. Både offentlige og private laboratorier kan utpekes ved enkeltvedtak. En utpeking bør utføres i samråd med det aktuelle laboratoriet og andre berørte interesser, f.eks. industrien og myndighetsorganer.

Det nasjonale ansvarlige måletekniske organet må vurdere hvilke krav som skal settes til de nasjonale laboratoriene, basert på de foreliggende behov for bl.a. nøyaktighet i de realiseringer laboratoriet skal utføre. Det nasjonale laboratoriet må f.eks. dokumentere at det kan fremstille den aktuelle referansen med den nøyaktighet som det nasjonale ansvarlige måletekniske organet mener er nødvendig. Dette vil sette krav til kompetanse og utstyr, bl.a. målenormaler, hos laboratoriet. Et annet krav må være at laboratoriet har en plikt til å tilby kalibreringer mot den nasjonale referansen

for målenheten. Det er fastsatt i *annet ledd annet punktum* at det nasjonale ansvarlige måletekniske organ kan sette vilkår for utpekingen.

Utpeking av et nasjonalt laboratorium kan trekkes tilbake eller endres dersom det er nødvendig jf. *annet ledd tredje punktum*. Dette kan f.eks. være fordi det aktuelle laboratoriet ikke lenger oppfyller det nøyaktighetsnivå som anses nødvendig, enten fordi kravene er høynet eller laboratoriet har fått en dårligere kvalitet. En annen grunn kan være at er at det ikke lenger er behov for å ha et nasjonalt laboratorium for den aktuelle målenheten.

Tredje ledd gir Kongen hjemmel til å fastsette forskrifter om kriterier for utpeking av nasjonale laboratorier, endring og tilbaketrekking av utpeking hvis det viser seg behov for dette. I en slik forskrift vil det bl.a. være aktuelt å fastsette krav om at det nasjonale laboratoriet skal tilby den nødvendige kalibrering og krav til dokumentasjon av nødvendig kompetanse.

§ 6 (Norsk normaltid)

Normaltiden i Norge er en time foran koordinert universaltid (UTC+1).

Kongen kan fastsette en avvikende normaltid for særskilte årstider.

Merknader til § 6 (Norsk normaltid)

Bestemmelsen viderefører Log 29. juni 1894 nr. 1 um sams normaltid fyr kongeriket Norig § 1. Det vises til utredningens kap. 8.4. og 19.1.

Første ledd fastsetter hva normaltiden er i Norge. Normaltiden vil også gjelde på Svalbard, se forslag til endring av svalbl. § 3 i lovens § 41.

Annnet ledd gir Kongen adgang til å fastsette en annen normaltid for særskilte årstider. Dette er grunnlaget for å fastsette sommertid. Når lov om normaltid oppheves, jf. lovens § 41, vil forskrifter om sommertid kunne videreføres i medhold av denne nye bestemmelsen, jf. også lovens § 39 første ledd.

Kap. 3 Generelle bestemmelser

§ 7 (Generelle krav til måleredskaper som selges)

Måleredskaper som selges, skal ha de egenskaper og være i en slik stand som er forespeilet kjøper, eller som kan forventes ut fra hvilken type måleredskap det er tale om og hvilket formål de er beregnet brukt til.

Merknader til § 7 (Generelle krav til måleredskaper som selges)

Bestemmelsen er ny, se utredningens kap. 9.2.

Bestemmelsen er generell og gjelder for alle måleredskaper som selges, uavhengig av om det er stilt krav til førmarkedskontroll etter lovens kap. 4.

Bestemmelsen må ses i sammenheng med § 1 og fastsetter hvilke minimumskrav måleredskaper som selges må oppfylle. For det første skal måleredskaper ha slike kvaliteter som kjøper er forespeilet. Dette innebærer at det kan selges måleredskaper av svært dårlig kvalitet så lenge kjøper er gjort oppmerksom på dette. Det kan på den andre siden også innebære at det stilles svært høye kvalitetskrav til måleredskapet, hvis det er det som er avtalt. Hvis det ikke er forespeilet noe spesielt, skal måleredskaper som selges ha slike egenskaper og være i en slik stand som generelt kan forventes. Hva som må kreves i det enkelte tilfelle, vil måtte bero på en konkret vurdering. Det må både tas hensyn til hvilken type måleredskap det er tale om og dessuten hvilket formål måleredskapet er beregnet brukt til. Et måleredskap som f.eks. selges for bruk i apotek må ha andre egenskaper enn f.eks. en butikkvekt.

§ 8 (Generelle krav til måleresultatet og bruk av måleredskaper)

Nøyaktigheten på et måleresultat og angivelsen av dette skal være i samsvar med det som forespeiles dem som har interesse i målingen, eller det som kan forventes av slike målinger.

For å sikre dette, skal det brukes måleredskaper som har slike egenskaper og er i en slik stand at

måleresultatet blir tilfredsstillende. Videre skal det sørges for at forhold knyttet til bruken av måleredskapet gir et tilfredsstillende måleresultat.

Merknader til § 8 (Generelle krav måleresultatet og bruk av måleredskaper)

Se utredningens kap. 9.3. Bestemmelsen er ny.

I motsetning til de etterfølgende bestemmelser i lovens kap. 5, vil denne bestemmelsen gjelde generelt for alle typer målinger og måleredskaper, uavhengig av § 13.

Bestemmelsen må ses i sammenheng med lovens formål, jf. § 1. Den angir grunnleggende minimumskrav til måleresultatet. Bestemmelsen gjelder generelt, uavhengig av om det også er stilt nærmere krav etter lovens kap. 5, jf. § 13. Dersom det foreligger brudd på bestemmelsen, vil dette kunne brukes som ansvarsgrunnlag etter vanlige erstatningsregler. Ved grove brudd på bestemmelsen vil også bestemmelser etter annet lovverk kunne ramme forholdet, f.eks. reglene om bedrageri i straffeloven.

Første ledd presiserer at måleresultatet og angivelsen av dette skal være tilstrekkelig nøyaktig i forhold til det som forespeiles dem som har interesse i målingen. Dersom ikke noe spesielt er forespeilet, skal måleresultatet og angivelse av dette være i samsvar med det som generelt kan forventes ved slike målinger. Hvilken nøyaktighet som må kreves i det enkelte tilfelle, vil avhenge av en konkret vurdering. Ved denne vurderingen, er det de interesser som målingen skal ivareta, som er avgjørende. Dette kan f.eks. være forbrukerinteresser, miljøverninteresser ved målinger av utslipp, liv og helse der målingen er ledd i en medisinsk behandling osv. Jevnt over må det gjelde at jo viktigere målingen er, jo større nøyaktighet kreves.

Annet ledd presiserer den generelle plikten som følger av første ledd. *Første punktum* fastslår for det første at måleredskapene skal være egnet til det de skal brukes til. Det vil f.eks. si at en vekt for veiing av gull må ha bedre nøyaktighet enn en som skal veie pukk og grus. Hvilke måleredskaper som må anses egnet, vil til en viss grad måtte bero på en konkret vurdering. I visse tilfeller, jf. § 13, vil det kunne fastsettes mer konkrete krav, se § 16.

Etter første punktum er det videre et krav at måleredskapene skal være i en slik stand at må-

leresultatene blir tilfredsstillende i forhold til det som kan forventes i det konkrete tilfelle. Også her vil det bli tale om en konkret vurdering av hva som må til for å kunne si at måleredskapet er i god nok stand. Det vil igjen måtte avhenge av de interesser som skal ivaretas ved målingen og hvilken type måleredskap det er tale om.

Annet ledd annet punktum fastslår at forhold knyttet til bruken av måleredskapet skal være slik at de gir et tilfredsstillende måleresultat. De forhold som kan være aktuelle, er de samme som fremgår av § 17, og den bestemmelsen gir også mulighet for å stille mer konkrete krav i enkelte situasjoner. For øvrig må det også her gjøres en konkret vurdering som beskrevet ovenfor.

§ 9 (Krav til merking av måleredskaper)

Myndigheten for måleteknikk kan i forskrift eller enkeltvedtak fastsette krav til merking av måleredskaper.

Merknader til § 9 (Krav til merking av måleredskaper)

Hjemmel til å sette krav til merking er i dag hjemlet i målvl. § 22. En generell hjemmel til å sette krav til merking uavhengig av anvendelsesområde, er imidlertid nytt. Se nærmere beskrivelse i utredningens kap. 9.4.

Denne bestemmelsen gjelder altså generelt for alle måleredskaper. Det kan settes krav til merking av måleredskaper før de selges, eller at de må merkes under bruk. Det er heller ikke noe krav om at redskapet må falle inn under forskrifter i medhold av § 10 eller § 13.

Bestemmelsen gir blant annet hjemmel til å gjennomføre rådsdirektiv om ikke-automatiske vekter, hvor det er krav til at alle slike vekter, uansett bruksområde, skal merkes med produsentens navn og maks-belastning. Bestemmelsen gir også hjemmel til å pålegge andre typer merking, f.eks. at et måleredskap er forbudt å bruke til nærmere angitte formål.

Bestemmelsen pålegger ikke krav om merking direkte, men gir kun en hjemmel til å pålegge merking. Den konkrete beslutningen om det skal pålegges merking, vil kunne gjøres i enkeltvedtak eller forskrift.

Kap. 4 Krav ved salg mv. av måleredskaper

§ 10 (Krav til måleredskapers egenskaper ved salg mv.)

For å oppfylle lovens formål, kan Kongen fastsette i forskrift hvilke måleredskaper som skal oppfylle nærmere krav når de tilbys for salg eller selges. Myndigheten for måleteknikk fastsetter de krav måleredskapene skal tilfredsstillere i forskrift eller enkeltvedtak

Kongen kan i forskrift eller enkeltvedtak fastsette at også andre former for overdragelse skal likestilles med salg etter loven her.

Merknader til § 10 (Krav til måleredskapers egenskaper ved salg mv.)

Bestemmelsen erstatter målvl. §§ 9 bokstav d, 21, 22 og 26. Se nærmere beskrivelse i utredningens kap. 10.3.

Bestemmelsen regulerer *når* det er krav til måleredskaper og *hvilke* krav som måleredskaper i så fall skal oppfylle før de tilbys for salg eller selges. Hovedregelen er at det ikke foreligger krav med mindre dette er fastsatt av Kongen i forskrift, jf. *første ledd første punktum*. I hvilke tilfeller det skal fastsettes krav, kan avgrenses på en rekke ulike måter. Det kan f.eks. gjøres avgrensninger i forhold til type redskap, hva som skal måles med redskapet, hvilke interesser som blir berørt av målinger med redskapet og hvor måleredskapet skal anvendes.

Ved vurderingen av om krav skal stilles etter bestemmelsen, må det tas stilling til om innføring av krav vil sikre lovens formål, jf. § 1. Et viktig formål med loven er å sikre at målinger og måleresultater er tilfredsstillende nøyaktige når dette anses nødvendig for å bidra til effektiv bruk av samfunnets ressurser og ivaretagelse av beskyttelsesverdige interesser, jf. § 1 annet ledd. I vurderingen må det først foretas en risikovurdering av hvilke konsekvenser det kan ha at det ikke settes krav. Det må bl.a. ses på hva redskapet antas brukt til (hvilke interesser som er berørt), i hvor stort omfang målinger av denne typen foretas, generell kvalitet på redskapet samt hvilke og hvor store og feil som kan oppstå. Når det er foretatt en slik ri-

sikovurdering, må det foretas en videre avveining i forhold til kostnader og andre ulemper som vil følge med fastsettelse av krav.

Vurderingen av om det skal settes krav før tilbud og salg, vil som oftest foretas samtidig med vurderingen av om det skal settes krav under bruk, jf. § 13. I de fleste tilfeller bør det settes krav ved salg hvis det skal være krav under bruk. Det kan også være nødvendig å sette krav for å sikre generell tillit til måleredskaper selv om det ikke anses hensiktsmessig å sette krav under bruk. Videre kan det være nødvendig å sette krav ved salg og tilbud fordi vi har en forpliktelse til å innføre slike krav etter internasjonale avtaler, f.eks. etter rådsdirektivet om ikke-automatiske vekter, som vi er forpliktet til å gjennomføre etter EØS-avtalen.

Kravene skal være oppfylt fra det tidspunktet måleredskapet "tilbys for salg". Dersom det skulle oppstå feil på måleredskapet etter kontrolltidspunktet, men før salgstidspunktet, presiserer ordlyden at kravene også skal være oppfylt når måleredskapet "selges".

Når det først er avgjort etter første punktum at det skal være nærmere krav til måleredskaper som tilbys for salg eller selges, fastsettes de kravene som måleredskapene skal oppfylle av myndigheten for måleteknikk, jf. *annet punktum*. Dersom det finnes direktiver som regulerer hvilke krav som skal settes, må det settes krav i samsvar med disse. For en rekke måleredskaper er det også utarbeidet internasjonale rekommandasjoner om hvilke krav som bør stilles.

I *annet ledd* gis det hjemmel til å bestemme at også andre former for overdragelse skal likestilles med salg etter første ledd, dvs. at det også kan settes krav til måleredskaper ved andre typer overdragelser. Dette er f.eks. aktuelt når måleredskaper gis eller leies bort.

§ 11 (Samsvarsvurdering)

Myndigheten for måleteknikk fastsetter i forskrift hvilke samsvarsvurderinger og prosedyrer for gjennomføring av samsvarsvurderinger som skal foretas for å dokumentere at kravene etter § 10 er oppfylt. I særlige tilfeller kan myndigheten for måleteknikk fastsette krav til samsvarsvurderinger og prosedyrer for samsvarsvurderinger i enkeltvedtak. Samsvarsvurderingen skal være gjennomført og dokumentert før måleredskapet tilbys for salg, med mindre annet er bestemt av myndigheten for måleteknikk.

Merknader til § 11 (Samsvarsvurdering)

Bestemmelsen erstatter målvl. § 9 bokstav d og § 22. Se utredningens kap. 10.4.

Bestemmelsen regulerer hvilke krav som gjelder til kontroll og godkjenning av måleredskaper som skal tilbys for salg eller selges, eventuelt avhendes på annen måte, når det er bestemt etter § 10 at krav skal gjelde.

Første punktum gir myndigheten for måleteknikk myndighet til å fastsette i forskrift hva slags samsvarsvurdering som skal gjennomføres for å dokumentere at måleredskaper oppfyller de fastsatte krav, f.eks. hvilke tester som skal foretas. Med samsvarsvurdering menes en vurdering av om måleredskapenes egenskaper er i samsvar med regelverkets krav. Videre kan det fastsettes hvilke prosedyrer som skal gjennomføres for å sikre at samsvarsvurderingen er pålitelig nok. De prosedyrer som kreves, vil kunne variere fra måleredskap til måleredskap. For visse redskaper kan det være tilstrekkelig med egenerklæring fra fabrikant. I andre tilfeller kan det være behov for vurdering av uavhengig tredjepart, f.eks. av teknisk kontrollorgan, eller offentlig myndighetsgodkjenning i form av typegodkjenning og førstegangsverifikasjon. Ofte vil det være fastsatt i direktiver hvilke prosedyrer som skal følges, og de norske forskriftene må da utarbeides i samsvar med direktivenes bestemmelser.

I særlige tilfeller kan myndigheten for måleteknikk fastsette i enkeltvedtak hvilke krav som gjelder, jf. *annet punktum*. Særlig tilfelle vil f.eks. foreligge dersom det ikke er utarbeidet forskrifter for denne typen redskap fordi det er tale om redskaper som er sjeldne eller tale om nye typer redskaper.

Tredje punktum presiserer at samsvarsvurderingene skal være gjennomført før måleredskapet tilbys for salg, med mindre annet er bestemt av myndigheten for måleteknikk. Det kan gis generelle unntak, eller det kan gis unntak i det enkelte tilfelle.

§ 12 (Bortfall av gyldig samsvarsvurdering)

Myndigheten for måleteknikk kan i forskrift eller enkeltvedtak bestemme at samsvarsvurderinger skal ha begrenset gyldighetstid. Ved fornyet samsvarsvurdering, skal de krav som foreligger på fornyelsestidspunktet legges til grunn, med min-

dre særlige forhold tilsier noe annet.

Samsvarsvurderingen kan også miste sin gyldighet før gyldighetstidens utløp dersom det viser seg at de krav som samsvarsvurderingen er foretatt i forhold til er klart mangelfulle. Endelig vedtak om at gyldigheten bortfaller, kan tidligst fattes av myndigheten for måleteknikk ett år etter at varsel om gyldighetens bortfall er gitt i Norsk lysningsblad eller på annen hensiktsmessig måte. Dersom videre tilbud og salg av måleredskapet kan få store samfunnsmessige konsekvenser, kan departementet vedta at gyldigheten skal bortfalle umiddelbart.

Når gyldigheten bortfaller etter første og annet ledd, er måleredskapet ikke lenger lovlig å tilby for salg eller å selge.

Merknader til § 12 (Bortfall av gyldig samsvarsvurdering)

Bestemmelsen erstatter målvl. § 25. Se også utredningens kap. 10.5.

Bestemmelsen korresponderer i stor grad med § 15.

I *første ledd første punktum* fastsettes at en samsvarsvurdering kan gis begrenset gyldighetstid. Dette betyr at det må utføres ny samsvarsvurdering av denne typen måleredskap før måleredskapet igjen kan tilbys for salg og selges, jf. tredje ledd. Bestemmelse om begrenset gyldighetstid kan gis i forskrifter, f.eks. i de tekniske forskriftene, eller i enkeltvedtak, f.eks. i typegodkjenningsvedtak. Et praktisk eksempel er den gyldighetsperioden på 10 år som i dag er vanlig å sette i typegodkjenningsvedtak. I *annet punktum* presiseres hvilke krav som skal legges til grunn ved en fornyet samsvarsvurdering. Det er de krav som gjelder til måleredskapet, samsvarsvurderinger og prosedyrer på fornyelsestidspunktet som skal legges til grunn når fornyet samsvarsvurdering skal foretas, dvs. de krav som er fastsatt i medhold av § 10 første ledd annet punktum og § 11.

Annet ledd regulerer det forhold at gyldigheten på samsvarsvurderingen ikke er utløpt, men at det likevel er behov for å fjerne gyldigheten. *Første punktum* fastslår at en samsvarsvurdering kan miste sin gyldighet i slike tilfeller hvis de krav som samsvarsvurderingen er foretatt i forhold til, er klart mangelfulle. F.eks. kan det vise seg at den plomberingen som er tillatt på redskapet, ikke sik-

rer tilstrekkelig mot manipulering av måleredskapet.

Før gyldigheten bortfaller, skal det ha vært varslet i Norsk lysningsblad eller på en annen hensiktsmessig måte om at dette vil skje. Varsel skal gis senest ett år før vedtak fattes av myndigheten for måleteknikk, jf. *annet punktum*. Hva som er hensiktsmessig, vil måtte vurderes av myndigheten for måleteknikk. Bestemmelsen hindrer ikke at varsling kan skje i form av melding på internett eller e-post hvis dette er hensiktsmessig. Dersom det er en klart avgrenset gruppe som vil bli berørt, f.eks. en leverandør eller produsent, kan det være tilstrekkelig å varsle denne direkte. Dersom det er mer uklart hvem som vil bli berørt, kan det være aktuelt å sette inn varsel i Norsk lysningsblad eller varsle bransjeorganisasjoner. Et varsel i Norsk lysningsblad er alltid tilstrekkelig til å oppfylle lovens krav om varsel.

Annet ledd *tredje punktum* gjør unntak for kravet om ett års varsel når videre tilbud og salg kan få store samfunnsmessige konsekvenser. I slike tilfeller kan samsvarsvurderingens gyldighet bortfalle umiddelbart. Dette er en bestemmelse som må brukes med forsiktighet og kun i helt spesielle tilfeller. Bestemmelsen kan tenkes brukt når det f.eks. er tale om måleredskaper som har egenskaper som kan medføre alvorlig fare for sikkerhet, liv og helse eller miljø. Vedtak om umiddelbart bortfall av gyldighet fattes av departementet.

Vedtak om bortfall vil i de fleste tilfeller være enkeltvedtak, men må bedømmes konkret i det enkelte tilfelle ut fra forvaltningslovens regler.

Tredje ledd presiserer at konsekvensen av at det ikke foreligger gyldig samsvarsvurdering er at måleredskapene ikke lenger kan tilbys for salg eller selges lovlig.

Kap. 5 Krav ved bruk av måleredskaper

§ 13 (Når nærmere krav under bruk gjelder)

For å oppfylle lovens formål, kan Kongen fastsette i forskrift når nærmere krav etter kapitlet her skal gjelde.

Merknader til § 13 (Når nærmere krav under bruk gjelder)

Bestemmelsen erstatter målvl. § 9. Se også utredningens kap. 11.2.

Bestemmelsen regulerer *når* det skal gjelde nærmere krav til måleredskaper under bruk og dermed når krav etter kapitlets øvrige bestemmelser skal gjelde. *Hvilke* krav som måleredskaper og bruken av disse skal oppfylle, fremgår altså av de øvrige bestemmelser i kapitlet her. Avgrensning i forhold til når krav etter kapitlet her skal gjelde, kan gjøres på en rekke ulike måter. Det kan f.eks. gjøres avgrensninger i forhold til type måleredskap, hva som skal måles med måleredskapet og hvilke interesser som blir berørt av målingen.

I hvilke tilfeller nærmere krav skal gjelde, må vurderes ut i fra formålet med loven, jf. § 1. Et viktig formål med loven er å sikre at målinger og måleresultater er tilfredsstillende nøyaktige ut fra formålet om effektiv bruk av samfunnets ressurser og ivaretagelse av beskyttelsesverdige interesser, jf. § 1 annet ledd. I vurderingen av om det skal settes krav, må det først foretas en risikovurdering av hvilke konsekvenser det kan ha at det ikke settes krav. Det må bl.a. ses hen til hva måleredskapet skal brukes til (hvilke interesser som er berørt), i hvor stort omfang målinger av denne typen foretas, samt hvilke og hvor store feil som kan oppstå. Når det er foretatt en slik risikovurdering, må det foretas en videre avveining i forhold til kostnader og andre ulemper som vil følge med fastsettelse av krav.

Det kan settes krav i alle målesituasjoner hvor det ut fra lovens formål anses nødvendig. Dette vil både kunne være i situasjoner hvor det allerede i dag er krav, f.eks. i økonomiske oppgjør ("handel og vandel"), og i situasjoner som ikke er omfattet av dagens regelverk, f.eks. miljømålinger. Det avgjørende er at det anses formålstjenlig å sette nærmere krav.

Se for øvrig § 39 om at gjeldende krav til måleredskaper kan videreføres ved overgangsbestemmelser, selv om det ikke fastsettes i forskrift etter § 13 at krav skal gjelde.

Myndigheten til å gi forskrifter er gitt til Kongen, men det er ingen begrensning i muligheten til å delegerer myndigheten på vanlig måte.

§ 14 (Krav på grunn av måleredskapets plassering)

Et måleredskap som det ikke gjelder nærmere krav til, jf. § 13, skal likevel oppfylle de aktuelle krav dersom det befinner seg på samme sted

som måleredskaper det settes nærmere krav til, og måleredskapet kan forveksles med de måleredskapene som er underlagt nærmere krav.

Merknader til § 14 (Krav på grunn av måleredskapets plassering)

Bestemmelsen er en speilvending av målvl. § 10. Se nærmere kap. 11.3 i utredningen.

Lovens hovedregel er at krav etter lovens kap. 5 bare gjelder når dette er bestemt i medhold av § 13. Måleredskaper som befinner seg på samme sted og som kan forveksles med måleredskaper som det stilles krav til etter § 13, skal imidlertid også oppfylle de aktuelle kravene i kap. 5, uansett hva måleredskapene rent faktisk brukes til.

Bestemmelsen inneholder to kumulative vilkår for at den skal komme til anvendelse. For det første er det krav om at det aktuelle måleredskapet må befinne seg på ”samme sted” som andre måleredskaper det stilles krav til etter § 13. Hva som må anses som ”samme sted”, vil bero på en konkret vurdering. Et moment vil være hvor enkelt eller vanskelig det vil være å flytte det aktuelle måleredskapet. Et annet moment kan være hvor lett tilgjengelig måleredskapet er. At måleredskapet befinner seg i de samme lokaler, vil alltid anses som samme sted, men det kan også tenkes at et større område, med f.eks. flere lagerhaller må kunne anses som ”samme sted” etter bestemmelsen.

I tillegg til at måleredskapet må befinne seg på ”samme sted”, må det også være mulighet for at det aktuelle måleredskapet kan *forveksles* med andre måleredskaper som det stilles krav til etter § 13. Både muligheten for bevisst og ubevisst forveksling av måleredskaper dekkes av bestemmelsen. Dersom det aktuelle måleredskapet enten er av en slik art eller en slik konstruksjon at det klart skiller seg fra de øvrige måleredskapene som omfattes av § 13, vil det ikke bli omfattet av denne bestemmelsen fordi det da ikke er fare for forveksling. Det kan f.eks. tenkes en vekt for veiing av pakker i en bedrift som ellers selger varer etter volum. I slike tilfeller vil det ikke gjelde noen krav til vekten.

§ 15 (Krav til måleredskapers egenskaper under bruk)

For å sikre nødvendig tillit til måleresultatene, kan myndigheten for måleteknikk fastsette nærmere krav til måleredskapers egenskaper under bruk i forskrifter eller enkeltvedtak.

Myndigheten for måleteknikk fastsetter i forskrift eller enkeltvedtak i hvilken grad nye krav til måleredskaper likevel ikke skal gjelde for måleredskaper som allerede er tatt i bruk.

Dersom samsvarsvurdering av måleredskap er pålagt etter § 11, er måleredskapet kun tillatt å bruke når slik samsvarsvurdering er foretatt. Myndigheten for måleteknikk kan gi unntak fra dette kravet. I de tilfeller samsvarsvurderingens gyldighet er bortfalt i medhold av § 12 annet ledd, er måleredskapet ikke lenger tillatt å bruke.

Merknader til § 15 (Krav til måleredskapers egenskaper under bruk)

Bestemmelsen erstatter målvl. §§ 21, 22, 24, 25, 26 og 27 og forskrift om justering §§ 10 og 11. Se nærmere omtale i utredningens kap. 11.4.3.

Kravene i bestemmelsen kommer kun til anvendelse der dette er fastsatt i medhold av § 13 eller følger av § 14.

Denne bestemmelsen retter seg mot selve måleredskapet og fastsetter i *første ledd* at måleredskaper skal tilfredsstillende de krav som anses nødvendig for å sikre nødvendig tillit til måleresultater. Hva som er et måleredskap, er definert i § 3.

Hvilke egenskaper et måleredskap må ha for å være tilfredsstillende iht. til bestemmelsen, vil variere fra redskap til redskap. Krav til måleredskapers egenskaper vil kunne settes konkret i form av enkeltvedtak eller i form av forskrift. Det er også mulig å sette generelle krav i forskrift og i tillegg sette konkrete krav til det enkelte redskap eller grupper av redskaper i enkeltvedtak, f.eks. i typegodkjenningsvedtaket.

De nærmere krav som fastsettes av myndigheten, vil spenne over et vidt spekter. Kravene som kan settes, er krav som er nødvendig for å sikre at man kan stole på måleresultatene. For å sikre tilfredsstillende og tillitsvekkende måleresultater er det ikke bare tilstrekkelig å sikre et redskaps må-

letekniske egenskaper. Det er også viktig å sikre andre forhold som er nødvendig for å fremskaffe et tilfredsstillende måleresultat, f.eks. krav til brukervennlighet og visningsanordning. Det kan også være nødvendig å sette krav om at kunden skal kunne se måleresultatet på måleredskapet hvis måleredskapet f.eks. brukes til salg av varer over disk.

Bestemmelsen anses å hjemle alle krav til måleredskaper som fastsettes i medhold av internasjonale avtaler (EU-direktiver og OIML-rekommendasjoner). Krav som stort sett alltid vil være aktuelt å fastsette, er f.eks. hvor nøyaktig et redskap skal være, hvordan redskapet skal reagere på forskjellig typer påvirkning, at redskapet skal være tilstrekkelig sikret mot manipulering og at redskapet skal være stabilt. At redskapene skal måle i gjeldende målenheter, følger av § 4.

Annet ledd regulerer det forhold at det fastsettes nye krav til måleredskapers egenskaper som ikke oppfylles av måleredskaper som allerede er tatt i bruk.

Hovedregelen er at nye krav gjelder, men myndigheten for måleteknikk kan bestemme i hvilken grad disse kravene likevel ikke skal gjelde for redskaper som allerede er tatt i bruk. Det kan f.eks. fastsettes at krav ikke skal gjelde for en viss periode (overgangsperiode), at bare visse av de nye kravene skal gjelde, eller at de nye kravene ikke skal gjelde for måleredskaper som brukes i utvalgte situasjoner. Det kan også fastsettes at ingen av de endrede kravene skal gjelde.

Ved vurderingen av om de nye kravene skal gjelde eller ikke, må det ses på hvor viktig det er at de nye kravene oppfylles, f.eks. hvor stor betydning dette har for nøyaktigheten på måleresultatet. Fordelen med å innføre nye krav må deretter veies opp mot de ulemper, herunder kostnader, de nye kravene medfører for bruker av måleredskapet, f.eks. om det er nødvendig å kaste måleredskapet eller om det er tilstrekkelig å foreta en liten endring.

Tredje ledd regulerer krav til gjennomført samsvarsvurdering for måleredskaper i bruk i de situasjoner hvor nærmere krav gjelder etter §§ 13 og 14. *Første punktum* fastslår at dersom det er krav om typegodkjenning ved salg mv. av måleredskapet, jf. § 11, så er gjennomført samsvarsvurdering også et krav for å kunne bruke det i disse situasjonene. Dvs. at bruker av et måleredskap er ansvarlig for å sikre at måleredskapet har gjennomgått den pålagte samsvarsvurderingen. Myndigheten for måleteknikk kan gjøre unntak fra kravet om

samsvarsvurdering, jf. *annet punktum*.

Tredje punktum fastslår at dersom en gyldig samsvarsvurdering ikke lenger er gyldig etter § 12 annet ledd, dvs. bortfall av gyldighet fordi de kravene som samsvarsvurderingen er basert på er klart mangelfulle, er det ikke lenger tillatt å bruke de aktuelle redskapene. Bortfall av gyldigheten, og dermed retten til å bruke måleredskapene, inntreffer som hovedregel tidligst ett år etter varsel om dette er gitt, eller umiddelbart i spesielle faresituasjoner.

§ 16 (Måleredskapers bruksområde)

Myndigheten for måleteknikk kan i forskrift eller enkeltvedtak fastsette nærmere bestemmelser om hvilke typer måleredskaper som kan anvendes til ulike bruksformål, herunder hvilket nøyaktighetsnivå som kreves for den aktuelle bruk.

Myndigheten for måleteknikk kan også i forskrift eller enkeltvedtak fastsette nærmere bestemmelser om måleredskapers tillatte bruksområde.

Merknader til § 16 (Måleredskapers bruksområde)

Bestemmelsen erstatter målvl. §§ 23 annet ledd, 42 og 44. Se nærmere beskrivelse i utredningens kap. 11.4.4.

Kravene i bestemmelsen kommer kun til anvendelse der dette er fastsatt i medhold av § 13, eller det følger av § 14.

Første ledd gir hjemmel for å fastsette at bare visse typer måleredskap er tillatt brukt til angitte bruksformål. Om det er behov for noe begrensning, og hvordan avgrensningen skal foretas, må vurderes i forhold til det enkelte bruksformål. Det kan f.eks. gis en avgrensning i form av å definere spesielt hvilke egenskaper et måleredskap skal ha for å kunne foreta målinger med et visst formål. En annen avgrensningsmetode kan være å utpeke konkret de typer måleredskap som skal kunne brukes. I bestemmelsen presiseres videre at avgrensningen kan gå ut på å fastsette hvilket nøyaktighetsnivå et måleredskap skal holde for å kunne brukes for ulike formål.

Mens det i første ledd tas utgangspunkt i formålet med målingen, fokuseres det i *annet ledd* på krav knyttet til selve måleredskapet. Bestemmelsen gir myndigheten for måleteknikk hjem-

mel til å fastsette nærmere bestemmelser om måleredskapers tillatte bruksområde. Begrepet bruksområde er ment å omfatte alle forhold som kan være aktuelt å sette begrensninger i forhold til. Det kan f.eks. være behov for å regulere innenfor hvilket geografisk område måleredskaper kan anvendes. Det kan også være behov for å regulere hvilken type bruk måleredskaper kan anvendes til, herunder begrensninger i forhold til bruksformål og bransje. Andre begrensninger kan være at måleredskapet bare skal kunne brukes til å måle spesielle produkter, eller at det bare skal kunne brukes under spesielle forhold. Det sentrale er at begrensningen anses nødvendig ut i fra formålet om gode nok måleresultater.

§ 17 (Krav ved bruk av måleredskaper)

Myndigheten for måleteknikk kan i forskrift eller enkeltvedtak fastsette krav til bruk, installasjon, vedlikehold, omgivelser og andre forhold som kan påvirke det måleresultatet som fremskaffes ved bruk av et måleredskap.

Merknader til § 17
(Krav ved bruk av måleredskaper)

Bestemmelsen er ny, se også utredningens kap. 11.5

Kravene i bestemmelsen kommer kun til anvendelse der dette er fastsatt i medhold av § 13 eller det følger av § 14. Når krav skal gjelde i medhold av § 14, vil krav til selve bruken av måleredskapet normalt ikke være aktuelt å stille, mens krav til f.eks. vedlikehold og omgivelser kan være aktuelle krav fordi dette kan påvirke måleredskapets egenskaper.

Måleresultatet er den verdien som framkommer ved bruk av måleredskapet. Bestemmelsene foran i §§ 15 og 16 regulerer krav til måleredskapet. Denne bestemmelsen regulerer den andre avgjørende faktoren i målingen, altså selve bruken av måleredskapet. Bestemmelsen fastslår at det kan settes krav til de forhold som kan påvirke det måleresultatet man får ved bruk av et måleredskap.

For å synliggjøre bedre hva det kan settes krav til etter bestemmelsen, er det oppregnet noen eksempler på hva som kan være bruksforhold som påvirker måleresultatet, men dette er ikke en uttømmende oppregning. For det første er krav til

selve bruken oppregnet. Krav til bruk kan f.eks. være krav til betjening av måleredskapet. Videre er installasjon av måleredskapet, vedlikehold og omgivelser nevnt i lovteksten. Krav til omgivelser kan f.eks. være krav til temperatur, vibrasjon, og lokaler.

Kap. 6 Angivelse av måleverdier

§ 18 (Krav ved angivelse av måleresultater)

Det skal være samsvar mellom det reelle måleresultatet og det måleresultatet som angis, når måleresultatet skal anvendes i tilfeller hvor nærmere krav etter kap. 5 skal gjelde, jf. § 13.

Myndigheten for måleteknikk kan i forskrift eller enkeltvedtak fastsette nærmere krav til hvordan tilfredsstillende angivelse av måleresultater skal sikres og når samsvar anses å foreligge.

Merknader til § 18
(Krav ved angivelse av måleresultater)

Bestemmelsen er ny. Det vises til utredningens kap. 11.6.

Bestemmelsen regulerer det siste leddet i måleprosessen som er anvendelsen av måleresultatet. Krav til hvor nøyaktig selve måleresultatet skal være, vil følge av kravene i medhold av lovens kap. 5.

Bestemmelsen kommer kun til anvendelse hvis det i medhold av § 13 er bestemt at det skal settes nærmere krav for en type måling.

Bestemmelsens *første ledd* fastslår at det skal være samsvar mellom det reelle måleresultatet og det som angis. Ut fra lovens formål, som er å sikre tillit til måleresultater, må begrepet "samsvar" tolkes strengt, men det kreves ikke etter bestemmelsen at angivelsen skal være "identisk" med måleresultatet. Hva som er akseptabelt avvik, vil variere med type måling og etter hva som er allment akseptert og forventet. Det må bl.a. være mulig å foreta avrundinger av et måleresultat hvis måleresultatet som er fremskaffet har mange desimaler i resultatet, og disse desimalene ikke har noen stor betydning fordi målingene er foretatt på en mer nøyaktig vekt enn det som kreves.

Etter *annet ledd* kan myndigheten for måletek-

nikk fastsette nærmere krav til hvordan rett angivelse skal sikres. Dette kan gjøres i forskrift eller enkeltvedtak. Det kan bl.a. være aktuelt å sette krav til hvordan prosessen knyttet til angivelsen skal foregå, f.eks. kvalitetssikringsrutiner. Videre kan det fastsettes nærmere hva som skal anses som samsvar, f.eks. hvilke regler som skal gjelde for avrunding av måleresultatet. Et annet praktisk spørsmål som kan oppstå, er i hvilken grad det kan gjøres korrigeringer for endringer man vet vil skje med det målte i ettertid, f.eks. pga. fordamping og krymping.

Ved fastsettelse av nærmere krav, bør myndigheten for måleteknikk rådføre seg med andre offentlige myndigheter som også har myndighet til å sette krav til angivelse av måleresultater, slik at det ikke oppstår motstridende krav.

§ 19 (Krav til produkters kvantitative innhold)

Departementet kan i forskrift fastsette

- a) at produkter bare kan markedsføres eller selges i bestemte kvantitative størrelser og
- b) at et produkts vekt, volum, alkoholinnhold eller annet kvantitativt innhold skal angis på produktet.

Når det kvantitative innholdet angis for et produkt, kan myndigheten for måleteknikk i forskrift gi nærmere bestemmelser om hvilke krav som skal gjelde til

- a) produktets kvantitative innhold, herunder hvordan det kvantitative innholdet skal beregnes,
- b) kontroll av produktets kvantitative innhold, herunder krav om godkjennelsesordninger, og
- c) merking som skal gi informasjon om produktets kvantitative innhold, herunder særlige krav til merking av produkter som er underlagt kontroll etter bestemmelsen her.

Merknader til § 19 (Krav til produkters kvantitative innhold)

Bestemmelsen erstatter og viderefører innholdet i målvl. § 50 bokstav a, b og c. Se nærmere beskrivelse i utredningens kap. 11.6.3.

Bestemmelsen hjemler forskrift om e-merking og forskrift om obligatoriske vekt og volumstørrelser som er gjennomføring av rådsdirektiv 75/106/EØF, 76/211/EØF og 80/232/EØF. Videre hjemler

bestemmelsen forskrift om alkoholtabeller som er gjennomføring av rådsdirektiv 76/766/EØF.

Bestemmelsen er en forskriftshjemmel til å fastsette krav til produkters kvantitative innhold. Bestemmelsen selv setter ingen krav. Selv om produkter generelt omfattes, har bestemmelsen sin største praktiske betydning i forhold til ferdigpakkede produkter (ferdigpakninger).

I medhold av *første ledd bokstav a* kan departementet fastsette at produkter bare kan omsettes i bestemte kvantitative størrelser. Denne bestemmelsen hjemler f.eks. gjeldende forskriftsbestemmelser om at vin og brennevin bare kan selges i visse volumstørrelser.

Bokstav b fastsetter at departementet kan stille krav om at vekt, volum, alkoholinnhold eller annet kvantitativt innhold skal merkes på produkter. Annet kvantitativt innhold/egenskap som skal angis kan f.eks. være lengde eller tykkelse.

Når det foreligger krav eller hjemmel for å sette krav til slik merking i annet regelverk, slik situasjonen er for næringsmidler, må det vurderes hvilken hjemmel som er mest hensiktsmessig å bruke. Aktuelle myndigheter må sørge for tilstrekkelig samarbeid slik at krav om merking blir tilstrekkelig samordnet.

Annet ledd gir myndigheten for måleteknikk hjemmel til å sette ulike krav av måleteknisk art i forskrift, dvs. krav til mengdeinnholdet og kontroll av dette, samt krav til selve merkingen av produkter *når* det kvantitative innholdet angis. Det er uten betydning om mengdeinnhold er angitt på produktet på frivillig grunnlag eller om det er angitt fordi det følger av første ledd eller annet regelverk. Bestemmelsen kommer til anvendelse uansett grunnen til at mengdeinnholdet angis. Det er ikke noe krav om at det kvantitative innholdet må være merket på selve produktet. Det er tilstrekkelig at det er angitt på en eller annen måte, f.eks. muntlig.

Etter *annet ledd bokstav a* kan det settes nærmere krav til produkters kvantitative innhold. For det første vil det kunne fastsettes hvilke krav som gjelder til samsvar mellom det enkelte produkts kvantitative innhold og det som er angitt. Det kan f.eks. settes krav til minimumsinnhold i hver ferdigpakning eller settes som krav at gjennomsnittet av innholdet i pakningene i en produksjonsserie skal være i tilstrekkelig samsvar med det angitte innholdet. I bestemmelsen presiseres det at det også kan bestemmes hvordan mengdeinnholdet skal beregnes i medhold av bestemmelsen. Det vil bl.a. være bestemmelser om hvilken metode som

skal brukes for å sørge for riktig innhold, f.eks. hvordan en stikkprøvekontroll skal utføres eller om alle pakninger skal sjekkes individuelt. Krav til hvordan alkoholinnhold skal beregnes, f.eks. ved å fastsette alkoholtabeller, hjemles også i denne bestemmelsen.

Etter *bokstav b* kan det settes krav til kontroll av produkters kvantitative innhold. Det kan både settes krav om kontroll før produkter selges (førmarkedskontroll) og etter at salg er foretatt. Det presiseres at godkjennelsesordninger også kan pålegges etter bestemmelsen. Bestemmelsen avgjør ikke hvem som skal utføre kontrollen. Dette må bestemmes når det fastsettes krav til kontroll. Det kan f.eks. fastsettes både krav til myndighetskontroll, egenkontroll av produsent eller av andre. Det kan både settes krav til at kontroll skal gjennomføres og hvordan den skal gjennomføres.

Etter *bokstav c* kan det settes krav til merking som skal gi informasjon om produkters kvantitative innhold. Det presiseres videre i bestemmelsen at det kan settes særlige krav til produkter som er underlagt kontroll/godkjennelsesordninger etter bestemmelsen i bokstav b, f.eks. merking som skal dokumentere at kontroll er foretatt. Det er kun når det kvantitative innholdet angis at bokstav c hjemler nærmere krav til merkingen. Bestemmelsen hjemler ikke i seg selv at merking av det kvantitative innholdet skal foretas. Dette må eventuelt bestemmes i medhold av første ledd.

Det kan stilles krav til all merking som er ment å gi informasjon om det kvantitative innholdet, f.eks. merking med symboler. Det er altså ikke bare angivelsen av det kvantitative innholdet (tall og målenhet) det kan stilles krav til. Det kan bl.a. settes krav til hvilken type merking som er tillatt eller påbudt, f.eks. hvilke symboler som kan eller skal påføres og forutsetninger for dette. Det kan også settes krav til hvordan merkingen skal utformes på produktet, f.eks. hvilken størrelse og plassering merkingen skal ha.

De tre ulike kategoriene krav i annet ledd må ses i sammenheng, og det vil ofte være nødvendig å sette krav etter alle alternativene for å oppnå hensiktsmessige ordninger. Alle tre kravtypene vil f.eks. være nødvendig å bruke for å videreføre e-merkeordningen.

Kap. 7 Særlige plikter

§ 20 (Plikter for å sikre etterlevelse av regelverket)

Departementet kan i forskrift bestemme at de ansvarlige etter loven selv skal iverksette konkrete tiltak for å sikre etterlevelse av regelverket. Departementet kan også stille krav om godkjenningsordninger for måleredskaper under bruk.

De ansvarlige etter loven skal sørge for at det er mulig å gjennomføre kontroll med at lovens krav er oppfylt. Myndigheten for måleteknikk kan gi nærmere bestemmelser om dette i forskrift eller enkeltvedtak.

Departementet kan i forskrift pålegge den som selger måleredskaper plikter for å sikre at regelverkets krav oppfylles under bruk. Slike plikter må ikke innebære en vesentlig ulempe for selgeren. Departementet kan i forskrift bestemme at annen overdragelse skal likestilles med salg.

Merknader til § 20 (Plikter for å sikre etterlevelse av regelverket)

Bestemmelsen er delvis ny og erstatter delvis målvl. § 46. Se nærmere i utredningens kap. 12.3.2.

Utgangspunktet i det nye lovforslaget er at de ansvarlige etter loven på eget initiativ skal oppfylle regelverkets krav, og at de selv er ansvarlige for hvordan de velger å sørge for at dette blir gjort. Bestemmelsens *første ledd første punktum* er i så måte et unntak fra dette utgangspunktet i og med at den gir hjemmel for departementet til å fastsette hvordan pliktsubjektene skal sørge for at de oppfyller regelverkets krav. Materielle plikter og krav kan ikke pålegges i medhold av bestemmelsen, kun plikter som har som formål å sikre at regelverkets krav blir oppfylt. Det kan f.eks. være aktuelt å gi forskrifter om hvordan egenkontrollen skal foretas og hvor ofte.

Første ledd gjelder hvordan de ansvarlige skal sikre *egen* etterlevelse. Etter denne bestemmelsens tredje ledd og § 21 er det gitt hjemmel til å pålegge plikter som tar sikte på å sikre at *andre* skal etterleve regelverket. Hvem som er ansvarlig, må som hovedregel fremgå av en konkret tolkning. Det

vil også kunne gjøres presiseringer i medhold av § 35.

Det kan etter *annet punktum* også kreves at måleredskaper skal ha godkjennelse under bruk. Bestemmelsen gir dermed mulighet til å videreføre dagens ordning med periodisk godkjennelse av måleredskaper på visse områder.

Annnet ledd inneholder en konkret bestemmelse om at de ansvarlige etter loven skal sørge for at det er praktisk mulig å gjennomføre kontroll med at lovens krav er oppfylt. Dette må forstås slik at det alltid *skal* være mulig å føre kontroll med at lovens vilkår er oppfylt. Det skal være praktisk mulig både for den ansvarlige selv og for tilsynsmyndigheten å gjennomføre en slik kontroll. Det må f.eks. være mulig å komme til måleredskapet, det må være montert slik at det er mulig å utføre tester, legge på lodd, osv. Hva som kreves i det enkelte tilfelle, må avgjøres ut fra en konkret tolkning. Myndigheten for måleteknikk kan også gi utfyllende bestemmelser i forskrift eller enkeltvedtak om hva som kreves.

Tredje ledd første punktum gir hjemmel til å pålegge særlige plikter på den som selger måleredskaper. Ved vurderingen av hvem som må anses som selger etter denne bestemmelsen, må en se hen til hvem som må anses som ansvarlig etter §§ 10-12.

Etter bestemmelsen kan selger pålegges plikter for å sikre at regelverkets krav oppfylles under bruk. Selger kan altså pålegges plikter som tar sikte på å sikre at andre enn selger selv oppfyller regelverket. Det kan f.eks. være tale om å pålegge meldeplikt til myndighetene ved salg, eller selger kan pålegges å gi informasjon til kjøperen av måleredskapet.

De plikter som pålegges, må imidlertid ikke innebære en vesentlig ulempe for selger, jf. *annet punktum*. Hva som er en vesentlig ulempe vil bero på en konkret vurdering hvor det bl.a. må tas hensyn til hvilken fordel man kan oppnå ved å pålegge plikten på den ene side, og hensynet til belastningen for aktørene ved å oppfylle plikten på den annen side.

Departementet er også gitt hjemmel til å bestemme at andre former for overdragelse skal likestilles med salg, dvs. at selger også kan pålegges plikter ved andre typer overdragelser, jf. *tredje punktum*. Dette kan f.eks. være aktuelt når måleredskaper gis eller leies bort. Se for øvrig også § 10 annet ledd.

§ 21 (Plikter for andre som har oppgaver i forhold til måleredskaper og målinger)

Departementet kan i forskrift stille krav om at reparatør, installatør, vedlikeholder og andre som har oppgaver i forhold til målinger og måleredskaper, må ha særlig kompetanse eller godkjennelse.

Departementet kan i forskrift også pålegge disse aktørene konkrete plikter som anses nødvendig for å sikre etterlevelse av regelverket. Slike plikter må ikke innebære en vesentlig ulempe.

Merknader til § 21 (Plikter for andre som har oppgaver i forhold til måleredskaper og målinger)

Bestemmelsen er i hovedsak ny, men erstatter også dagens § 11. Se nærmere i utredningens kap. 12.3.3.

Bestemmelsen retter seg mot andre aktører enn dem det er naturlig er å anse som ansvarlige etter loven. Disse aktørene har ikke en direkte nytte av måleredskapene og målingene, men vil ha ulike oppgaver i forhold til f.eks. vedlikehold, installasjon osv.

Første ledd gir departementet hjemmel til å fastsette at slike aktører skal ha en særlig kompetanse. Det kan være krav om teknisk kompetanse eller særlig kunnskap med hensyn til hva regelverket krever. Bestemmelsen gir også hjemmel for å sette krav om at slike aktører skal ha godkjennelse for å kunne befatte seg med måleredskaper.

Annnet ledd gir departementet hjemmel til også å pålegge andre plikter. Det er her kun tale om plikter for å sikre etterlevelse av regelverket. Nye materielle krav kan således ikke pålegges etter denne bestemmelsen. Det oppstilles også en skranke om at plikter ikke skal innebære en vesentlig ulempe for aktørene, selv om pliktene har som formål å sikre etterlevelse av regelverket. Hva som er en vesentlig ulempe vil bero på en konkret vurdering hvor det bl.a. må tas hensyn til hvilke virkninger man kan oppnå ved å pålegge plikten på den ene siden, og hensynet til belastningen for aktørene ved å oppfylle plikten på den annen side. Det må til en viss grad også tas hensyn til at aktørene i disse tilfellene ikke har noen direkte interesse eller nytte av målingen eller måleredskapet.

Kap. 8 Tilsyn

§ 22 (Tilsyn)

Myndigheten for måleteknikk fører nødvendig tilsyn med at bestemmelsene i denne loven eller bestemmelser i medhold av loven etterleves.

Myndigheten for måleteknikk kan overlate til andre med særlig kompetanse og tilstrekkelig uavhengighet å utføre tilsynsoppgaver på sine vegne. Bestemmelsene i dette kapitlet om gjennomføring av tilsynet, jf. §§ 24-26, gjelder tilsvarende for de som utfører tilsynsoppgaver på vegne av myndigheten for måleteknikk, med mindre annet bestemmes av myndigheten.

Merknader til § 22 (Tilsyn)

Bestemmelsen erstatter målvl. § 38. Se utredningens kap. 13.

Første ledd fastsetter at myndigheten for måleteknikk skal føre tilsyn med at lovens bestemmelser og bestemmelser i medhold av loven etterleves. Dette omfatter både det regelverket som er nedfelt i selve loven, forskrifter i medhold av loven, enkeltvedtak og andre typer avgjørelser i medhold av loven. Tilsyn innebærer undersøkelser av kjente forhold og aktiviteter man på forhånd vet faller inn under loven, f.eks. på steder man vet det foretas målinger. Tilsynsoppgaven går imidlertid også ut på å foreta undersøkelser av om det faktisk foreligger aktivitet som det settes krav til etter loven eller bestemmelser i medhold av loven.

Hvordan tilsynet skal utføres, f.eks. hvilke tilsynsaktiviteter som skal utføres og omfanget av aktiviteten, må tilsynsorganet vurdere ut i fra flere momenter. Bl.a. må det legges vekt på hva det skal føres tilsyn med, f.eks. type måleredskap, hvor stor fare det er for at regelverket ikke etterleves og hvor viktig det er for ulike samfunnsinteresser at regelverket følges. Se nærmere om den vurderingen som må gjøres foran i utredningens kap. 13.5

Annet ledd første punktum åpner for at myndigheten for måleteknikk kan overlate til andre å utføre utvalgte tilsynsoppgaver i stedet for å utføre dem selv. Både mer generelle tilsynsoppgaver og mer spesifiserte oppgaver kan utføres av andre etter beslutning av myndigheten. En slik overføring av oppgaver medfører ikke at myndigheten for

måleteknikk avskjærer sin egen adgang til å føre tilsyn eller retten til å instruere det organ som skal utføre tilsynsoppgaven på vegne av myndigheten. Å iverksette reaksjoner ved oppdagelse av brudd på regelverket er ikke å regne som en tilsynsoppgave i denne sammenheng. Rett og plikt til å iverksette reaksjoner vil fortsatt tilligge myndigheten for måleteknikk med mindre det foreligger annet grunnlag som gir det organ som utfører tilsyn fullmakt til å iverksette konkrete reaksjoner.

Både offentlige og private organer kan gis tilsynsoppgaver. Det kan f.eks. være aktuelt å la andre tilsynsmyndigheter utføre slikt tilsyn eller å overlate oppgaven til et privat kalibreringslaboratorium. Det er videre en forutsetning at de som får en tilsynsoppgave, har en særlig kompetanse til å utføre oppgaven. Dette innebærer at de minimum må ha dokumentert god fagkompetanse, men det kan også være nødvendig å sette andre typer krav til kompetanse. Hva som skal kreves av kompetanse, vil variere med hva det skal føres tilsyn med. Videre kreves at organer som skal utføre tilsyn, har tilstrekkelig uavhengighet. Hva som er tilstrekkelig, må vurderes i det enkelte tilfelle, men krav i f.eks. standarder for inspeksjonsorganer kan gi god veiledning med hensyn til hva som bør kreves.

Det må videre være anledning for myndigheten for måleteknikk til å sette øvrige vilkår for å overlate tilsynsoppgaver til noen andre.

I annet ledd annet punktum presiseres at de reglene som gjelder for gjennomføring av tilsynet, jf. §§ 24-26, også gjelder i forhold til det organet som er tillagt tilsynsoppgaver av myndigheten for måleteknikk. Dvs. at slike organer også skal ha uhindret adgang, krav på opplysninger og krav på annen bistand fra de det føres tilsyn med. En begrensning i denne retten kan imidlertid fastsettes av myndigheten for måleteknikk. Dette kan f.eks. være aktuelt dersom organet er tildelt svært spesifikke oppgaver som ikke medfører behov for alle de rettighetene loven gir dem som fører tilsyn.

§ 23 (Myndigheten for måleteknikk utførelse av kontroll på anmodning)

Myndigheten for måleteknikk kan på anmodning kontrollere tilstanden til et måleredskap i forhold til regelverket dersom

- a) *det er umulig eller uforholdsmessig vanskelig å få kontrollert at redskapet oppfyller de fastsatte krav på annen måte, eller*

b) *det foreligger andre særskilte grunner som tilsier en slik kontroll.*

Merkostnader som myndigheten for måleteknikk har ved å utføre kontrollen, skal belastes rekvirenten fullt ut.

Merknader til § 23 (Myndigheten for måleteknikk utførelse av kontroll på anmodning)

Bestemmelsen erstatter målvl. § 28. Se i utredningens kap. 13.8.

Bestemmelsen omhandler den situasjonen at de som har en forpliktelse etter regelverket til å holde et redskap i en viss stand, selv ønsker at myndigheten for måleteknikk skal foreta en konkret kontroll av redskapets tilstand i forhold til kravene i regelverket. Under visse forutsetninger kan myndigheten for måleteknikk foreta en slik kontroll etter anmodning, jf. *første ledd*. Det er myndigheten for måleteknikk som selv må avgjøre om de ønsker å utføre kontrollen. Dersom myndigheten for måleteknikk beslutter ikke å etterkomme ønsket om å utføre kontroll, er dette å anse som en faktisk handling som ikke er bestemmende for vedkommendes rettigheter og plikter etter forvaltningsloven. Bestemmelsen kan altså ikke oppfattes som en rettighet for brukeren til å få et måleredskap kontrollert, men regulerer utelukkende myndigheten for måleteknikk mulighet for å etterkomme slike ønsker.

En slik kontroll er noe annet enn tilsyn, som utelukkende baserer seg på myndigheten for måleteknikk sin egen vurdering av hvilke undersøkelser som må foretas (tilsynsintensitet), uavhengig av den enkeltes egne ønsker. Myndighetens kontroll etter bestemmelsen innebærer ingen formell godkjenning av redskapet, men er kun en objektiv vurdering av redskapets tilstand.

Første ledd bokstav a fastsetter at myndigheten for måleteknikk kan utføre en kontroll av om et måleredskap oppfyller de fastsatte krav dersom det er umulig eller uforholdsmessig vanskelig for den enkelte å få kontrollert dette på annen måte. En situasjon etter første ledd bokstav a kan f.eks. foreligge når antallet måleredskaper er så lite og/eller hvor det kreves så spesialisert kontrollutstyr, at de etablerte firmaer innenfor bransjen ikke har sett det som formålstjenlig å etablere noe eget kontrolltilbud, og hvor brukerne derfor ikke har noen reell mulighet til å få utført kontroll.

Etter *første ledd bokstav b* kan anmodet kontroll også foretas når det foreligger andre særskilte årsaker som tilsier en slik kontroll. Det kan f.eks. være tilfelle når bruker av et redskap ønsker en bekreftelse på at det arbeidet en reparatør, kalibreringsfirma eller andre har utført på redskapet, holder mål i forhold til kravene i regelverket. Dette kan være særlig aktuelt når det bare finnes en tilbyder av disse tjenestene. Et annet tilfelle kan foreligge når brukers forretningsforbindelser ønsker en myndighetsdokumentasjon på at redskapet som brukes i økonomisk oppgjør, er tilfredsstillende.

Annet ledd fastslår at det skal betales fullt ut for de kostnader myndigheten for måleteknikk har knyttet til kontrollarbeidet. Det er imidlertid bare de kostnader som kan relateres direkte til kontrollen som kan belastes rekvirenten.

§ 24 (Uhindret adgang)

Myndigheten for måleteknikk skal ha uhindret adgang til steder og innretninger når dette anses nødvendig for å føre tilsyn etter loven.

Om nødvendig kan det kreves bistand fra politiet for å sikre slik adgang.

Myndigheten for måleteknikk har ikke adgang til private hjem med mindre det foreligger annet rettsgrunnlag.

Merknader til § 24 (Uhindret adgang)

Bestemmelsen erstatter målvl. § 40 første ledd. Se utredningens kap. 13.6.3

Bestemmelsens *første ledd* sikrer myndigheten for måleteknikk nødvendig adgang til steder og innretninger i forbindelse med tilsynsarbeidet. Det er ikke satt noen begrensninger på type steder som det kan kreves tilgang til. Det er tilstrekkelig at myndigheten anser det nødvendig å foreta nærmere inspeksjoner på stedet, eller av innretningen, ut i fra de krav som stilles i loven eller i medhold av den. Det må med andre ord ses på sannsynligheten for at det kan foregå virksomhet som faller inn under lovens virkeområde, og det er dette som er avgjørende for om det skal være adgang. Aktuelle steder vil være produksjonslokaler, butikkllokaler, laboratorier, kontorlokaler til virksomheter som

driver med målinger osv. Det må ikke foreligge noen konkret mistanke om brudd på regelverket eller andre spesielle grunner til at myndigheten for måleteknikk skal ha adgang. Myndigheten må på generell basis kunne foreta undersøkelser der det er grunn til å tro at det kan foregå aktivitet eller oppbevares gjenstander som faller innenfor lovens bestemmelser.

At myndigheten for måleteknikk har en rett til uhindret adgang, innebærer også at myndigheten i utgangspunktet skal ha adgang på de tidspunkter de selv bestemmer innenfor rimelighetens grense.

Selv om myndigheten for måleteknikk har rett til adgang, kan det etter bestemmelsen ikke brukes makt for å oppnå denne retten, med mindre det foreligger en annen hjemmel for en slik handling. I *annet ledd* er det presisert at myndigheten for måleteknikk kan kreve bistand fra politiet i tilfeller hvor det er nødvendig, f.eks. hvis myndigheten fysisk blir hindret adgang.

Tredje ledd fastslår at myndigheten for måleteknikk ikke har adgang til private hjem med mindre det foreligger annet rettsgrunnlag. Slikt rettsgrunnlag vil typisk kunne være samtykke.

§ 25 (Rett til opplysninger)

Myndigheten for måleteknikk skal ha tilgang til de opplysninger som anses nødvendig for å kunne gjennomføre tilsyn etter loven. Enhver som antas å ha opplysninger om forhold som er av betydning for tilsynet etter loven, skal på forespørsel fra myndigheten for måleteknikk legge fram slike opplysninger uavhengig av taushetsplikt. Uten hinder av taushetsplikt, kan opplysninger om forhold som faller inn under denne loven også kreves av andre offentlige myndigheter.

Myndigheten for måleteknikk kan fastsette nærmere bestemmelser om hvordan opplysningene skal gis.

Merknader til § 25 (Rett til opplysninger)

Bestemmelsen erstatter målvl. § 20. Se nærmere under utredningens kap. 13.6.4.

Første ledd første punktum fastslår at myndigheten for måleteknikk skal ha tilgang til de opplysninger som anses nødvendig for å gjennomføre tilsyn. Dette omfatter både skriftlige og muntlige

opplysninger. Bestemmelsen gir f.eks. grunnlag for dokumentinnsyn og intervjuer hos et tilsynsobjekt. Alle opplysninger som antas å ha relevans i forhold til tilsynsarbeidet, faller inn under denne bestemmelsen. I hvilket omfang det er behov for opplysninger, vurderes av myndigheten for måleteknikk. Mens det et sted kan være nødvendig å gå grundig til verks, f.eks. å gå gjennom loggbøker for produksjon og regnskap, kan det i en annen situasjon være tilstrekkelig å spørre noen enkle spørsmål muntlig. Myndighetenes vurdering av behovet for opplysninger er begrenset av ulovfestede forvaltningsrettslige regler, f.eks. forbudet mot myndighetsmisbruk. Myndighetene må ved sin vurdering også ta hensyn til folkerettslige regler, som f.eks. forbudet mot selvkriminering.

Etter *annet punktum* skal enhver som antas å ha opplysninger om forhold som er av betydning for tilsynet etter loven, legge fram slike opplysninger etter forespørsel fra myndigheten for måleteknikk. Det kan ikke nektes å gi slik informasjon av hensyn til taushetsplikt. Dette gjelder både taushetsplikt som følger av regelverk og av private avtaler, f.eks. en avtale om lojalitetsplikt i forhold til arbeidsgiver.

Uten hinder av taushetsplikt kan opplysninger om forhold som faller inn under denne loven også kreves av andre offentlige myndigheter. Dette følger av *tredje punktum*. Når myndigheten for måleteknikk får taushetsbelagte opplysninger, vil myndigheten være underlagt den samme taushetsplikten som det organ opplysningene mottas fra.

I *annet ledd* er det gitt hjemmel til å fastsette nærmere i hvilken form opplysninger skal gis. Det kan f.eks. være aktuelt å pålegge tilsynsobjekter å gi informasjon på spesielle skjemaer eller til spesielle tider.

§ 26 (Praktisk bistand og tilretteleggelse for tilsynsarbeidet)

Enhver som underlegges tilsyn etter loven, skal sørge for å legge forholdene til rette for at tilsynet praktisk kan gjennomføres og gi den nødvendige bistand under tilsynet.

Den det føres tilsyn med kan ikke kreve at myndigheten for måleteknikk dekker kostnader som er påført under utførelse av nødvendig tilsyn.

Myndigheten for måleteknikk kan i forskrift eller enkeltvedtak fastsette nærmere bestemmelser

om hvordan forholdene skal legges til rette for utførelse av tilsynet.

Merknader til § 26 (Praktisk bistand og tilretteleggelse for tilsynsarbeidet)

Bestemmelsen erstatter målvl. § 40 annet ledd og delvis §§ 30 og 31. Bestemmelsen er behandlet foran i utredningens kap. 13.6.5.

Første ledd fastslår plikten til å sørge for praktisk tilretteleggelse for tilsynsorganets arbeid. Det kan f.eks. være tale om å stille lokaler til disposisjon og å sørge for hjelpemidler og materialer som er nødvendig for å gjennomføre tilsynet. Det foreligger videre en plikt til å gi bistand under selve tilsynet. Det kan f.eks. være nødvendig at noen gir en omvisning, viser fram de måleredskaper som finnes på stedet, hjelper til med transport og løfting av tunge gjenstander eller viser hvordan en måleprosess foretas.

Det følger av *annet ledd* at tilsynsobjektet selv må dekke de utgifter som det påføres som følge av nødvendig tilsyn. Det kan f.eks. være produktprøver som destrueres, arbeidskostnader og fraktkostnader. Påregnelige kostnader, dvs. kostnader som er en naturlig følge av tilsynet, kan altså ikke kreves dekket av myndigheten for måleteknikk.

Tredje ledd gir hjemmel til å fastsette nærmere bestemmelser om hvordan pliktene etter første ledd skal oppfylles. Det kan fastsettes generelle bestemmelser i forskrift for tilsyn som foregår i mer standardiserte former, eller det kan være behov for å utarbeide mer konkrete krav til en spesiell virksomhet.

Videre kan det være aktuelt å pålegge eier, bruker, selger eller andre som har et ansvar eller en funksjon i forhold til det som det føres tilsyn med, å være tilstede under tilsynet. Det kan f.eks. være naturlig å kreve at driftsleder, eier eller kvalitetsansvarlig er til stede under tilsynet. Bestemmelsen gir også hjemmel for å kreve at måleredskaper, produkter og andre gjenstander som tilsynsorganet finner det nødvendig å undersøke, bringes til tilsynsorganets lokaler eller et annet sted hvor kontroll av gjenstandene skal gjennomføres.

§ 27 (Opplysninger for å vurdere behovet for nye regler mv.)

Myndigheten for måleteknikk kan i rimelig ut-

strekning kreve opplysninger som anses nødvendig for å vurdere om det foreligger behov for å iverksette nye regler eller virkemidler som skal sikre lovens formål.

Merknader til § 27 (Opplysninger for å vurdere behovet for nye regler mv.)

Bestemmelsen er ny, se utredningens kap. 13.7.

Bestemmelsen gir myndigheten for måleteknikk hjemmel til å kreve fremlagt opplysninger som anses nødvendig for å kunne vurdere om det er behov for å sette i verk ulike tiltak for å sikre lovens formål. Dette kan være vurderinger som myndighetene vil utføre for å vurdere om det er behov for å lovregulere krav til nye måleredskaper eller aktiviteter innenfor måleteknikkområdet. Opplysningene kan også danne grunnlag for å avgjøre om det bør settes i verk informasjonskampanjer, støtteordninger eller andre virkemidler som kan sikre lovens formål. Bestemmelsen kan f.eks. innebære en plikt til å svare på et spørreskjema om de måleredskaper vedkommende bruker.

Det kan kun kreves opplysninger i rimelig utstrekning. Det må ikke være uforholdsmessig tyngende å gi de opplysninger som kreves, men det må kunne kreves en del hvis det er spesielt viktig å innhente opplysningene. Det må være en forholdsmessighet mellom det som kreves og det som oppnås ved innhenting av opplysningene. Hva som faktisk kan kreves, må imidlertid vurderes i det konkrete tilfelle.

Kap. 9 Reaksjoner ved brudd på regelverket

§ 28 (Retting, stansing og ubrukbargjøring)

Ved brudd på bestemmelsene i loven eller på bestemmelser gitt i medhold av loven kan myndigheten for måleteknikk kreve forholdet rettet innen en fastsatt frist.

Dersom det ulovlige forholdet er vesentlig, skal myndigheten for måleteknikk kreve at det ulovlige forhold umiddelbart stanses med mindre stansing må anses sterkt urimelig. Når retting etter første ledd ikke er foretatt innen fastsatt frist, kan dette i

seg selv medføre at forholdet anses som vesentlig. Ved pålegg om stansing kan myndigheten for måleteknikk også kreve at måleredskaper eller innretninger som presenterer et måleresultat, skal merkes, forsegles, fjernes eller på annen måte ubrukbargjøres inntil forholdet er rettet.

Dersom det er grunn til å tro at den ansvarlige ikke selv vil etterfølge kravet om stansing, eller det av andre grunner anses hensiktsmessig, kan myndigheten for måleteknikk selv iverksette nødvendig tiltak for å hindre det ulovlige forholdet, herunder merke, forsegle, midlertidig fjerne eller på annen måte ubrukbargjøre måleredskapet. Kostnadene ved myndighetens gjennomføring av stansing dekkes av den ansvarlige.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om når stansing skal pålegges.

Merknader til § 28 (Retting, stansing og ubrukbargjøring)

Bestemmelsen erstatter målvl. § 39. Se nærmere omtale i utrednings kap. 16.3.1.1.

Første ledd fastslår at myndigheten for måleteknikk kan pålegge retting dersom det oppdages brudd på loven, forskrifter, enkeltvedtak eller andre bestemmelser i medhold av loven. Retting er å bringe det ulovlige forholdet i orden, f.eks. å få reparert et måleredskap, sørge for riktig merking, fjerne ulovlig merking eller sikre rett angivelse av måleresultat. Det skal i så fall fastsettes en frist for når forholdet skal være rettet. Hvor lang frist som skal gis, må vurderes konkret i det enkelte tilfelle av myndigheten for måleteknikk. Når det kun gis pålegg om retting, kan den ulovlige virksomheten/bruken fortsette inntil det fattes vedtak om noe annet. Dersom retting ikke foretas innen fastsatt frist, vil tvangsmulkt begynne å løpe hvis dette er fastsatt iht. § 31. Eventuelt kan myndigheten for måleteknikk pålegge stansing i medhold av annet ledd ved fristoversittelse. En oversittelse av fristen vil alltid kunne anses som grunn til å pålegge stansing, selv om det forhold som utløste krav om retting i seg selv ikke gir grunn for umiddelbar stansing, jf. *annet ledd annet punktum*.

Dersom det foreliggende rettsbruddet anses vesentlig, kan det imidlertid ikke utelukkende vedtas krav om retting etter første ledd, jf. *annet ledd første punktum*. Da skal det i tillegg vedtas umiddelbar stansing, med mindre det anses sterkt

urimelig å pålegge slik stansing. Ved vurderingen av om det aktuelle regelbruddet er vesentlig, må det bl.a. legges vekt på hvilke interesser som blir berørt (f.eks. helse eller økonomisk oppgjør overfor forbruker), hvor mange som blir berørt av dette, hvor store avvik det dreier seg om (f.eks. hvor mye feil en vekt viser) og om det er bevisst brudd på regelverket. Stansingsgrunner kan være av ulik art, og det er ikke bare rene tekniske feil som kan tilsi stansing. Også andre feil, som gal oppstilling og manglende merking av måleredskaper, kan i seg selv tilsi stansing i konkrete situasjoner.

Ved vurderingen av om en stansing likevel er sterkt urimelig, må det ses på hvilke negative konsekvenser en stansing vil få. Dersom en produksjonsbedrift må legges totalt ned for en lengre periode eller den ansvarlige i stor grad er uskyldig i den situasjonen som er oppstått, kan dette være forhold som tilsier at andre virkemidler tas i bruk i stedet. Om en stansing er sterkt urimelig, må uansett alltid ses i forhold til hvor vesentlig regelbruddet er.

Annnet ledd tredje punktum hjemler at det som en del av stansingsvedtaket kan presiseres hvordan måleredskaper eller andre innretninger som presenterer et måleresultat (f.eks. maskiner som merker et produkt med mengdeinnhold) skal tas ut av bruk (ubrukbargjøres).

I *tredje ledd* slås det fast at myndigheten for måleteknikk selv fysisk kan ubrukbargjøre et måleredskap. Dette er aktuelt når det er grunn til å tro at den ansvarlige ikke vil gjennomføre stansing eller at det av andre grunner er hensiktsmessig at dette foretas av myndigheten. Dette er f.eks. aktuelt hvis det under tilsyn oppdages måleredskaper som ikke er i orden og den ansvarlige ikke er til stede (f.eks. selvbetjente bensinstasjoner). Hvis det er bestemt at et måleredskap skal merkes ved stansing, kan det også være mest hensiktsmessig at tilsynsmyndigheten har egne merker som de setter på redskapet. Myndighetens kostnad ved gjennomføring av stansing dekkes direkte av den ansvarlige.

Fjerde ledd gir departementet hjemmel til å fastsette nærmere bestemmelser om når stansing skal foretas, f.eks. presisere hva som skal anses som "vesentlig" eller "sterkt urimelig" etter annet ledd. Slike forskrifter kan relatere seg til enkelte måleredskaper eller målinger, eller gi generelle anvisninger på stansingsgrunner.

§ 29 (Omsetningsforbud og tilbaketrekking)

Dersom produkter og måleredskaper ikke tilfredsstillende de krav loven eller bestemmelser i medhold av loven setter, kan myndigheten for måleteknikk vedta forbud mot omsetning av disse produktene og måleredskapene. Myndigheten for måleteknikk kan også kreve at produkter og måleredskaper som allerede er lagt ut for salg eller annen type omsetning, blir trukket tilbake. Omsetningsforbud og pålegg om tilbaketrekking kan vedtas for enkeltprodukter og enkeltredskaper eller for angitte varepartier, produksjonsserier o.l. Bestemmelsen i § 28 tredje ledd gjelder tilsvarende ved vedtak etter denne bestemmelsen.

**Merknader § 29
(Omsetningsforbud og tilbaketrekking)**

Bestemmelsen er ny i sin form. Se nærmere utredningens kap. 16.3.1.2.

Bestemmelsen angir ytterligere reaksjonsmidler når produkter eller måleredskaper som omsettes, ikke tilfredsstillende de fastsatte krav. De reaksjonsmidlene som kan iverksettes, er omsetningsforbud og krav om tilbaketrekking av produkt eller måleredskap. Det må foretas en skjønnsmessig vurdering i det enkelte tilfelle om disse reaksjonsmidlene skal benyttes, og i hvilken utstrekning, eller om andre reaksjonsmidler skal tas i bruk i stedet. Konsekvensene av ikke å stoppe omsetningen må vurderes opp mot konsekvensene av en omsetningsstopp.

Selv om måleredskap er et produkt, er det likevel presisert at bestemmelsen også gjelder for måleredskaper som er gjenstand for omsetning. Begrepet omsetning omfatter ikke bare salg, men også bytte, leie, gave og lignende. Det siste er aktuelt hvis det er ønskelig å hindre at ulovlige måleredskaper blir tatt i bruk, jf. §§ 10 – 12.

I tredje punktum presiseres at det kan settes omsetningsforbud for hele varepartier, produksjonsserier o.l. Dette gjelder selv om det bare er avdekket feil ved enkeltgjenstander i partiet.

På samme måte som ved stansing etter § 28 tredje ledd, kan myndigheten for måleteknikk under visse forutsetninger selv iverksette omsetningsstopp eller foreta tilbaketrekking og belaste utgiftene på den ansvarlige, jf. fjerde punktum.

§ 30 (Tilbakekall av godkjenninger)

Myndigheten for måleteknikk kan kalle tilbake en godkjenning gitt etter loven eller bestemmelser i medhold av loven dersom

- a) den som har godkjenningen, eller en som opptrer på dennes vegne, overtrer bestemmelser i loven eller i medhold av loven, og*
- b) det anses uforsvarlig å la godkjenningen fortsatt gjelde.*

**Merknader til § 30
(Tilbakekall av godkjenninger)**

Bestemmelsen er ny, se utredningens kap. 16.3.1.3.

Bestemmelsen hjemler tilbakekalling av en godkjenning dersom det er begått en overtredelse av loven eller bestemmelser i medhold av loven. Tilbakekall av godkjenninger som følge av endrede faktiske forhold eller vurderinger, omfattes ikke av denne bestemmelsen. Bestemmelsen omhandler kun tilbakekall som konsekvens av en overtredelse.

Det er ikke et vilkår at det er begått et brudd på bestemmelser som har direkte sammenheng med godkjenningen eller brudd på vilkår i selve godkjenningen som det er aktuelt å kalle tilbake. Det sentrale er om det som en følge av overtredelsen, anses uforsvarlig å la vedkommende fortsette å inneha den aktuelle godkjenningen. Det at vedkommende ikke kjenner til eller ikke respekterer regelverket kan f.eks. være grunn til å anta at vedkommende heller ikke har den nødvendige kompetanse eller den tillit som anses nødvendig.

At en godkjenning kalles tilbake, innebærer ikke at vedkommende ikke kan få en godkjenning senere. Det må da foretas en ny vurdering av om overtredelsens karakter tilsier at det fortsatt ikke er forsvarlig med en godkjenning, eller om forholdene anses endret slik at godkjenning kan gis.

§ 31 (Tvangsmulkt)

For å sikre at plikter etter loven eller bestemmelser i medhold av loven blir oppfylt, kan myndigheten for måleteknikk illegge tvangsmulkt. Tvangsmulkt kan pålegges som en engangsmulkt eller løpende mulkt inntil det forhold som begrunner tvangsmulkten er opphørt.

Myndigheten for måleteknikk kan frafalle påløpt tvangsmulkt helt eller delvis.

Kongen kan gi forskrifter om tvangsmulkten størrelse og varighet og eventuelle andre bestemmelser om fastsettelse og gjennomføring.

Merknader til § 31 (Tvangsmulkt)

Bestemmelsen er ny. Se utredningens kap. 16.3.1.4.

Bestemmelsen gir i *første ledd første punktum* myndigheten for måleteknikk hjemmel til å ilegge tvangsmulkt dersom lovens krav eller krav i bestemmelser i medhold av loven (f.eks. forskrifter, enkeltvedtak og andre pålegg), ikke blir oppfylt. Ut fra tvangsmulkten formål, som er å sikre etterlevelse av regelverket og ikke straffe tidligere ”synder”, er det en forutsetning at det fortsatt foreligger en ikke-oppfylt plikt når tvangsmulkt ilegges. Hvis det til tross for ulovlig redskap eller bruk, gis en brukstillatelse med forutsetning om retting innen en viss tid og denne rettefristen så oversittes, vil det f.eks. være naturlig å vedta at tvangsmulkt skal påløpe. Hvis et måleredskap stenges, jf. § 28 annet ledd, vil det normalt ikke være behov for å pålegge tvangsmulkt.

Tvangsmulkt kan pålegges å løpe fra det tidspunkt det ulovlige forhold avdekkes eller fra det tidspunkt fristen for å rette opp i forholdet løper ut. Ilegging av tvangsmulkt er et enkeltvedtak som kan påklages på vanlig måte til overordnet organ. Tvangsmulken går inn i statskassen.

Ved vurderingen av om tvangsmulken skal pålegges som et engangsbeløp eller som en løpende mulkt, jf. *annet punktum*, må det vurderes hva som gir best effekt i forhold til formålet, som er å sikre etterlevelse av de gjeldene krav og plikter. Størrelsen på tvangsmulken må ikke være urimelig, men samtidig være så stor at det heller ikke lønner seg økonomisk å neglisjere de forhold som utløste tvangsmulken.

I *annet ledd* er det fastsatt at myndigheten for måleteknikk kan frafalle krav på tvangsmulkt helt eller delvis. Myndigheten for måleteknikk må foreta en skjønnsmessig vurdering av om det foreligger forhold som tilsier ettergivelse. Ved vurderingen av om krav skal ettergis, må det vurderes om det foreligger forhold som gjør mulkten sterkt urimelig. Momenter som kan vurderes er bl.a. årsaken til at beløpet er blitt stort, f.eks. om det

er forhold som ligger utenfor den ansvarliges påvirkning som gjør at tvangsmulken har løpt ekstra lenge, og den økonomiske situasjonen til den ansvarlige. Det kan også være urimelig å kreve hele beløpet hvis det har vist seg umulig å få reparert et måleredskap innen ”normal” tid fordi det ikke er mulig å få tak i deler eller komponenter til redskapet. Det hviler imidlertid en sterk bevisbyrde på den som krever ettergivelse.

Tredje ledd gir Kongen hjemmel til å gi nærmere bestemmelser om tvangsmulkt. Det kan bl.a. fastsettes regler om når tvangsmulkt kan begynne å løpe.

Tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg, jf. tvangsl. § 7-2 bokstav d.

§ 32 (Overtredelsesgebyr)

Myndigheten for måleteknikk kan ilegge den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelsene i §§ 4, 9, 10-12, 15-17, jf. §§ 13 og 14, 18-21 og 24-27 overtredelsesgebyr. Det samme gjelder ved overtredelse av bestemmelser gitt i medhold av disse bestemmelsene når det i forskriften er fastsatt at overtredelse av den aktuelle bestemmelse kan medføre slik administrativ sanksjon.

Når ikke annet er fastsatt, er fristen for å betale overtredelsesgebyret fire uker. Overtredelsesgebyr kan ilegges etter faste satser fastsatt i forskrift etter tredje ledd eller utmåles i det enkelte tilfelle.

Kongen kan gi forskrifter med nærmere regler om fastsettelse og gjennomføring av overtredelsesgebyr, herunder bestemmelser om maksimumbeløp for overtredelsesgebyr. Forskriften kan inneholde bestemmelser om rente og tilleggsgebyr dersom overtredelsesgebyr ikke blir betalt ved forfall, og om at også andre enn den som er ilagt sanksjonen er ansvarlig for at dette blir betalt.

Endelig vedtak om overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg.

Bestemmelsene i straffeloven 22. mai 1902 nr. 10 § 48a første og annet ledd og § 48b om foretaksstraff kommer tilsvarende til anvendelse for overtredelsesgebyr så langt de passer.

Merknader til § 32 (Overtredelsesgebyr)

Bestemmelsen er ny, se også utredningens kap. 16.3.2.2.

Bestemmelsen er i stor grad i samsvar med Sanksjonsutvalgets forslag¹ til bestemmelse om administrative sanksjoner (men er avgrenset til å omfatte overtredelsesgebyr) og utvalgets forslag til ny bestemmelse om overtredelsesgebyr i forvaltningsloven § 45.

Det er konkret angitt hvilke av lovens bestemmelser som det skal kunne pålegges overtredelsesgebyr ved overtredelse av, jf. *første ledd første punktum*. Brudd på enkeltvedtak fattet med direkte hjemmel i disse bestemmelsene vil være grunnlag for overtredelsesgebyr. I *annet punktum* er det også presisert at det i forskrift kan angis at brudd på forskrifter (nye handlingsnormer) i medhold av disse bestemmelsene skal kunne sanksjoneres på samme måte. Dersom en handlingsnorm følger direkte av loven selv og det kun gis en presisering av denne normen i forskriften, er det ikke nødvendig å fastsette overtredelsesgebyr i den presiserende forskriften. Det bør imidlertid angis overtredelsesgebyr i forskriften uansett dersom det er ønskelig å kunne pålegge slik sanksjon, da det kan oppstå tvil om det dreier seg om en presisering eller ny handlingsnorm.

Det må vurderes i det enkelte tilfelle om overtredelsesgebyr skal pålegges. Ulike overtredelser av samme bestemmelse kan være av ulik alvorlighetsgrad og ha ulike årsaker. Det må vurderes om et overtredelsesgebyr er en forholdsmessig reaksjon i forhold til den overtredelsen som er foretatt. F.eks. kan forskjellige feil på et måleredskap være mer eller mindre alvorlige og ha svært ulike konsekvenser, til tross for at det er brudd på samme bestemmelse om krav til måleredskaper, jf. § 15. Dersom overtredelsen er å anse som vesentlig og den i tillegg er straffesanksjonert i medhold av § 34, vil straffesanksjon normalt være den rette reaksjonen i stedet. Det må imidlertid alltid foretas en konkret vurdering av om det skal pålegges en sanksjon og hvilken sanksjon som i så fall er den rette.

Annet ledd gir bestemmelser om frist for betaling av overtredelsesgebyr og dets størrelse. Fristen for betaling er fire uker, men annet kan bestemmes i forskrifter i medhold av tredje ledd eller i enkeltvedtak. Størrelsen på overtredelses-

gebyret kan bestemmes i forskrift som faste satser eller utmåles i det enkelte tilfelle. Ved utmålingen av størrelsen på overtredelsesgebyret, må det bl.a. legges vekt på overtredelsens omfang, virkninger av denne og utvist skyld. Overtredelsesgebyr tilfaller statskassen.

I *tredje ledd* gis Kongen hjemmel til å fastsette nærmere forskrifter. Det kan være naturlig å delegerer denne myndigheten til departementet for forskrifter som kun har konkret betydning for måleteknikkområdet.

Fjerde ledd fastslår at endelig overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg, jf. tvangsl. § 7-2 bokstav e. Overtredelsesgebyret er endelig når det ikke lenger kan påklages.

Femte ledd fastslår at overtredelsesgebyr kan pålegges som foretaksstraff i tråd med bestemmelsene i strl. § 48a første og annet ledd og § 48b.

§ 33 (Formell advarsel)

Myndigheten for måleteknikk kan ilegge den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelsene i §§ 4, 9, 10-12, 15-17, jf. §§ 13 og 14, 18-21 og 24-27 en formell advarsel. Det samme gjelder ved overtredelse av bestemmelser gitt i medhold av disse bestemmelsene når det i forskriften er fastsatt at overtredelse av den aktuelle bestemmelse kan medføre slik sanksjon.

Vedtaket om formell advarsel innebærer at den ansvarlige varsles om at forvaltningen, dersom det innenfor et tidsrom på 2 år fra vedtaket er endelig begås ny overtredelse, vil vurdere å pålegge overtredelsesgebyr eller å anmelde forholdet til politiet.

Bestemmelsene i straffeloven 22. mai 1902 nr. 10 § 48a første og annet ledd og § 48b om foretaksstraff kommer tilsvarende til anvendelse ved vedtak om formell advarsel så langt de passer.

Merknader til § 33 (Formell advarsel)

Bestemmelsen er ny. Se utredningens kap. 16.3.2.3.

Bestemmelsen hjemler i *første ledd* bruk av formell advarsel for overtredelse av de samme bestemmelsene som kan medføre overtredelsesgebyr, jf. § 32. Det vises for øvrig til merknadene til § 32 første ledd.

¹ NOU 2003:15 Fra bot til bedring.

Ilegging av formell advarsel er et enkeltvedtak, jf. *annet ledd*, og kan påklages. Formell advarsel kan pålegges når det ikke anses ønskelig å pålegge overtredelsesgebyr eller straff ved en førstegangsovertredelse. En advarsel gjelder for 2 år. En ny overtredelse begått først etter at det er gått to år, innebærer imidlertid ikke at det ikke kan pålegges overtredelsesgebyr eller straff. Det må alltid vurderes konkret hvilken reaksjon som skal iverksettes. Dersom det begås en ny overtredelse, også en annen type overtredelse enn den første, vil det imidlertid ikke kreves så mye før overtredelsesgebyr pålegges eller anmeldelse med sikte på straff iverksettes.

Myndigheten som vedtar formell advarsel må samtidig sørge for rutiner for registrering av vedtaket, slik at dette er lett tilgjengelig informasjon ved eventuelle senere overtredelser.

Tredje ledd fastslår at formell advarsel kan pålegges som foretaksstraff i tråd med bestemmelsene i strl. § 48a første og annet ledd og § 48b.

§ 34 (Straff)

Den som forsettlig eller uaktsomt vesentlig overtrer bestemmelsene i §§ 9, 10-12, 15-17, jf. §§ 13 og 14, 18-21 og 24-26 eller bestemmelse gitt i medhold av disse bestemmelsene når det i forskriften er fastsatt at slik overtredelse av den aktuelle bestemmelse er straffbar, straffes med bøter eller fengsel i inntil 3 måneder. Dersom personen eller foretaket tidligere er ilagt sanksjon for overtredelse av denne lov eller forskrift gitt i medhold av loven, kan straff anvendes selv om overtredelsen ikke er vesentlig. Ved gjentatte vesentlige overtredelser av lov- eller forskriftsbestemmelser etter første punktum, kan fengsel inntil 1 år anvendes.

Ved vurderingen av om en overtredelse er vesentlig skal det særlig legges vekt på overtredelsens omfang og virkninger, bl.a. for de interesser som skal ivaretas gjennom den overtrådte bestemmelsen, og graden av utvist skyld.

Merknader til § 34 (Straff)

Bestemmelsen erstatter målvl. § 51. Se nærmere beskrivelse i utredningens kap. 16.3.2.4.

Første ledd hjemler straff i form av bøter el-

ler fengsel i inntil tre måneder ved vesentlig eller gjentatt overtredelse av de oppramsede lovbestemmelsene. Videre kan det fastsettes i forskrift at overtredelse av forskriftens bestemmelser er straffbart med en tilsvarende strafferamme. Det vises for øvrig til merknadene til § 32 første ledd.

Første ledd annet punktum fastslår at det også kan ilegges straff for overtredelser som ikke er vesentlige, dersom vedkommende tidligere er ilagt sanksjon (etter §§ 32-34) for overtredelse av loven eller forskrift i medhold av loven.

Første ledd tredje punktum øker strafferammen til ett år for gjentatte vesentlige overtredelser. Det er ikke en forutsetning at det dreier seg om samme type overtredelse eller at det foreligger en straffedom for den tidligere overtredelsen. Det er imidlertid en forutsetning at tidligere overtredelse er sanksjonert i medhold av lov om måling. Videre er det en forutsetning at de tidligere overtredelsene også har vært vesentlige.

Annnet ledd angir momenter det særlig skal legges vekt på ved vurderingen av om overtredelsen er vesentlig. Oppramsingen er ikke uttømmende.

Kap. 10 Utfyllende bestemmelser

§ 35 (Ansvarlige etter loven)

Departementet kan i forskrift presisere hvem som skal anses som ansvarlig i henhold til de ulike bestemmelsene i loven.

Merknader til § 35 (Ansvarlige etter loven)

Bestemmelsen er ny. Se utredningens kap. 12

Hvem som er ansvarlig etter de enkelte bestemmelser i loven, vil i utgangspunktet måtte avgjøres etter en tolkning av bestemmelsene. Når det f.eks. er krav til måleredskaper som selges må det ses på hvem som er ansvarlig for salget. Dette kan f.eks. være produsent, importør eller selger i siste ledd. På samme måte må det tolkes hvem som er ansvarlig for krav som stilles til måleredskaper når de brukes. Dette kan f.eks. være både eier og bruker. Ved krav til produkter vil det ofte være den som pakker og merker produktene som er ansvarlig, men også selger, importør markedsfører eller andre kan ha et ansvar.

Bestemmelsen gir kun hjemmel til å presisere hvem som skal anses som ansvarlig i henhold til de ulike bestemmelsene i loven. Bestemmelsen kan altså ikke brukes som hjemmel til å utvide kretsen av ansvarlige etter loven. Hva som er presisering og hva som vil innebære en utvidelse i forhold til loven, vil måtte avgjøres i det enkelte tilfelle etter en konkret tolkning.

Presiseringer som gjøres med hjemmel i denne bestemmelsen, kan heller ikke tolkes uttømmende med mindre det klart fremgår av forskriftsbestemmelsen. Utgangspunktet er at loven må tolkes for å ta stilling til hvem som er å anse som ansvarlig, også der forskriftshjemmelen etter § 35 er benyttet.

§ 36 (Myndighet)

Kongen fastsetter hvem som er nasjonal måleteknisk myndighet. Kongen kan fastsette at andre enn den nasjonale måletekniske myndigheten skal være måleteknisk myndighet på særskilte områder.

Den måletekniske myndigheten skal ha nødvendig måleteknisk kompetanse og dokumentert sporbarhet for de målinger myndigheten foretar. Departementet kan fastsette nærmere krav til den måletekniske myndighets kompetanse og andre forhold av betydning for myndighetens måletekniske virksomhet etter loven.

Merknader til § 36 (Myndighet)

Se utredningens kap. 14. Bestemmelsens første ledd er ny i sin form, men lov om mål og vekt har en rekke bestemmelser som regulerer hvem som er myndighet. Annet ledd er delvis nytt og erstatter delvis målvl. §§ 15 og 16.

Bestemmelsens *første ledd* fastsetter at Kongen skal fastsette hvem som er nasjonal måleteknisk myndighet. I dag er dette Justervesenet. Bestemmelsen gir videre hjemmel for at Kongen kan fastsette at andre skal være måleteknisk myndighet på særskilte områder. Både andre offentlige og private organer kan utpekes. Organet kan utpekes som måleteknisk myndighet etter bestemmelsen generelt, eller for spesifiserte oppgaver. Når det gjelder tilsynsoppgaver, kan den måletekniske myndigheten på eget initiativ overlate slike opp-

gaver til andre organer, jf. § 22 annet ledd.

Annet ledd fastsetter grunnleggende krav til den måletekniske myndigheten. Det kan ikke utpekes organer til å være måleteknisk myndighet hvis de ikke tilfredsstiller disse kravene til måleteknisk kompetanse og sporbare målinger. Etter *annet punktum* kan departementet fastsette nærmere krav til den måletekniske kompetansen og andre forhold av betydning for den måletekniske virksomheten etter loven. Det kan bl.a. settes nærmere krav til kvalitetssystemer.

§ 37 (Gebyrer og avgifter)

Departementet kan gi forskrifter om gebyrer for behandling av godkjenninger og andre vedtak fastsatt etter denne lov eller bestemmelser i medhold av loven. Departementet kan også i forskrift pålegge gebyrer for tilsyn og kontroll som gjennomføres for å sikre at loven eller bestemmelser i medhold av loven blir fulgt. Gebyrene skal gå til å dekke kostnadene ved den måletekniske virksomheten.

Dersom det ikke anses hensiktsmessig å pålegge direkte gebyrer på den enkelte, kan departementet i forskrift fastsette en generell avgift som skal dekke kostnadene ved den måletekniske virksomheten.

Departementet kan gi forskrifter om betaling for de tjenester som utføres av Norsk Akkreditering. Ved forsinket betaling av gebyrer og avgifter, skal det betales rente i samsvar med lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

Gebyrer og avgifter er tvangsgrunnlag for utlegg.

Merknader til § 37 (Gebyrer og avgifter)

Bestemmelsen erstatter målvl. §§ 19, 22 fjerde punktum, 31, 32, kap. 7 (§§ 35-37) og § 50 førte ledd bokstav d. Se nærmere i utredningens kap. 15.

Første ledd hjemler fastsettelse av gebyrer for de oppgaver myndigheten eller andre på vegne av myndigheten, utfører i henhold til loven eller bestemmelser i medhold av den. I motsetning til avgifter, vil gebyrer være knyttet opp til en kon-

kret aktivitet/ytelse som er utført i forhold til den som skal betale gebyret. Etter *første punktum* kan det tas gebyrer for godkjenninger og andre vedtak som fattes i medhold av loven selv eller i medhold av bestemmelser gitt med hjemmel i loven. *Annet punktum* hjemler gebyrer for tilsyns- og kontrollaktiviteter.

I *tredje punktum* presiseres at gebyrene skal dekke kostnadene ved den måletekniske virksomheten. Dette innebærer at kostnadene ikke bare kan knyttes til det konkrete forhold det tas gebyr for, men at det også kan tas betalt for de indirekte kostnadene som den måletekniske virksomheten medfører. Dette er f.eks. kostnader til opprettholdelse av sporbarhet på målreferansene, vedlikehold av kompetanse, administrasjon, juridisk arbeid og informasjonsvirksomhet.

Ved beregning av gebyrer, er det ikke noe krav at alle kostnader (både direkte og indirekte) skal kunne spores tilbake til den enkelte aktivitet det tas betalt for. Det kan være vanskelig alltid å beregne helt eksakt hvilke kostnader som kan føres tilbake til en kontroll eller godkjenning, og det sentrale er at gebyrene totalt sett kun skal dekke kostnadene ved den måletekniske virksomheten.

Annet ledd nedfeller retten til å sette generelle avgifter for måleteknisk virksomhet når det ikke er hensiktsmessig å pålegge gebyrer på den enkelte. Dette er f.eks. aktuelt når det er tilfeldig hvem som blir underlagt tilsyn (stikkprøvekontroll). I disse tilfellene vil det kunne være urettferdig å belaste de som tilfeldigvis blir kontrollert med gebyrer, slik at utgiftene i stedet bør fordeles på flere gjennom avgifter. Avgifter kan også anses for å være mest hensiktsmessig av rent praktiske årsaker.

Tredje ledd gir hjemmel til å kreve gebyrer for Norsk Akkrediterings tjenester og er en direkte videreføring av bestemmelsen i målvl. § 35 annet ledd.

Etter *fjerde ledd* pålegges forsinkelsesrenter i samsvar med lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. for gebyrer og avgifter som ikke betales. Videre er gebyrer og avgifter tvangsgrunnlag for utlegg, jf. også tvangsl. § 7-2 bokstav e, jf. *femte ledd*.

Det kan også tas betalt for tjenester som utføres av myndigheten på frivillig basis, jf. f.eks. § 23. Andre eksempler på ikke lovpålagt aktivitet er kurs, opplæring og tekniske uttalelser ut over den alminnelige veiledningsplikten. Krav om betaling for slike tjenester baserer seg imidlertid på alminnelige avtalevilkår og reguleres ikke av denne bestemmelsen om gebyrer og avgifter.

§ 38 (Saksbehandlingsregler)

Departementet kan fastsette utfyllende forskrifter om saksbehandling etter loven her.

Merknader til § 38 (Saksbehandlingsregler)

Bestemmelsen viderefører delvis målvl. § 50 annet ledd. Se nærmere i utredningens kap. 19.3.

Bestemmelsen gir departementet hjemmel til å fastsette nærmere saksbehandlingsregler for saker som behandles etter loven. Det kan gis utfyllende bestemmelser både for myndighetenes, partenes eller andres opptreden i forbindelse med saker etter loven. Det kan f.eks. gis bestemmelser om rutiner for saksbehandling for ulike typer enkeltvedtak etter loven. Et annet eksempel er bestemmelser om innholdet i søknader om typegodkjenning.

Bestemmelsen gir ikke adgang til å fastsette bestemmelser som er i strid med saksbehandlingsregler fastsatt i forvaltningsloven. Det kan kun foretas presiseringer og utfyllinger innenfor de rammer som følger av forvaltningsloven.

Kap. 11 Avsluttende bestemmelser

§ 39 (Overgangsbestemmelser)

Forskrifter gitt med hjemmel i lov 31. oktober 1946 nr. 2 om mål og vekt og log 29. juni 1894 nr. 1 um sams normaltid fyr kongeriket Norig gjelder også etter at loven her har trådt i kraft, med mindre de strider mot bestemmelser i loven her eller bestemmelser i medhold av den.

Departementet fastsetter i forskrift hvilke måle-redskaper som det skal videreføres nærmere krav til, og i hvilke situasjoner, i en overgangsperiode inntil ny vurdering av om nærmere krav skal gjelde er foretatt i medhold av §§ 10 og 13.

Departementet kan også fastsette andre særskilte overgangsregler i forskrift.

Merknader til § 39 (Overgangsbestemmelser)

Se utredningens kap. 20.

Første ledd slår fast at forskrifter gitt i medhold av tidligere lov, fortsatt skal gjelde. Dersom slike forskrifter har et innhold som direkte strider mot bestemmelser i den nye loven, vil lovens bestemmelser gå foran med mindre annet uttrykkelig er sagt, f.eks. ved overgangsbestemmelse gitt etter tredje ledd.

Annet ledd hjemler en spesiell overgangsfor- skrift som det er helt nødvendig å fastsette før loven trer i kraft. Det må i forskriften fastsettes hvilke av de måleredskapene, som det stilles krav til i dag (etter lov om mål og vekt § 9 sammenholdt med forskrift om justering §§ 21 og 23), som det fortsatt skal stilles nærmere krav til i en overgangsperiode etter at den nye loven trer i kraft, dvs. inntil det er foretatt en ny vurdering av om nærmere krav skal gjelde ved salg og bruk av disse måleredskapene, jf. §§ 10 og 13. Bestemmelsen hjemler kun krav til måleredskaper som det etter gammel lov og forskrift settes krav til, jf. begrepet ”videreføres”. Det kan ikke i overgangsfor- skriften fastsettes at nærmere krav skal gjelde til måleredskaper som ikke er omfattet av krav i dag. Krav til nye måleredskaper og krav til måleredskaper brukt i nye situasjoner og til nye formål må fastsettes i medhold av forskrift etter §§ 10 og 13.

Tredje ledd gir departementet hjemmel til å fastsette særskilte overgangsregler i forbindelse med ikrafttredelse av den nye loven. Bestem- melsen er bare aktuell å bruke i en overgangsperiode for å sikre en hensiktsmessig overgang fra nytt til gammelt system. Bestemmelsen kan f.eks. anvendes til å klargjøre hvordan begreper som ”justering” og ”revisjon” skal forstås i de tekniske forskriftene som videreføres. Bestemmelsen kan også brukes til å fastsette nærmere overgangs- regler for dem som allerede har innrettet seg i forhold til gjeldende regelverk, f.eks. der det er truffet vedtak om typegodkjenning.

§ 40 (Ikrafttredelse)

Denne loven trer i kraft fra den tid Kongen be- stemmer.

Fra samme tid oppheves lov 31. oktober 1946 nr. 2 om mål og vekt.

Merknader til § 40 (Ikrafttredelse)

Bestemmelsen gir Kongen hjemmel til å fastsette når loven skal tre i kraft. Ved ikrafttredelse må også en del forskrifter være på plass.

Samtidig som loven trer i kraft, oppheves lov 31. oktober 1946 nr. 2 om mål og vekt i sin hel- het.

§ 41 (Endringer i andre lover)

Når denne loven trer i kraft, oppheves følgende lov:

Log 29. juni 1894 nr. 1 um sams normaltids fyr kongeriket Norig.

Samtidig gjøres følgende endring i lov 17. juli 1925 nr. 11 om Svalbard:

§ 3 skal lyde:

Lovene om offentlige tjenestemenn, om betaling for offentlige forretninger, om mynt, mål og vekt, om tid, om formidling av landsdekkende postsen- dinger (postloven), om telekommunikasjon, om arbeidervern og om arbeidstviser skal gjelde for Svalbard med de endringer som Kongen fastset- ter av hensyn til de stedlige forhold.

Merknader til § 41 (Endringer i andre lover)

Se utredningens kap. 7.3 og kap. 19.

Log 29. juni 1894 nr. 1 um sams normaltids fyr kongeriket Norig er nå innarbeidet i lovutkastet § 6, og loven oppheves derfor når den nye loven om måling trer i kraft.

Videre endres lov 17. juli 1925 nr. 11 om Sval- bard § 3 til også å omfatte ”tid”. Denne endringen medfører at også lovutkastet § 6, som hjemler normaltids, får anvendelse på Svalbard. Også for- skrifter gitt i medhold av § 6 annet ledd vil gjelde på Svalbard.

